

Vetőmag

XI. évfolyam, 2004/2

Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Elnök: Dr. Hullán Tibor

Térségi Bizottságok választása

A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács Alapszabály módosítása során, az eddigi szakmai szekció bizottságokon túlmenően, térségi bizottságokat is létrehozott. E bizottságok feladata kettős. Egyrészt a VT Küldöttközgyűlésén képviselik térségük tagságát. Másrészt összefogó, közvetítő szerepet töltenek be az adott terület vetőmag-szaporítói, felhasználói között. Információkat, a tapasztalatokat és igényeket továbbítják a VT Elnökségnek. Közreműködnek, illetve részt vesznek e problémák megoldásában.

E lapszám támogatója
az Agrármarketing Centrum

Észak-alföldi Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel. Koncz
Tibor elnök	DE ATC Kutatóintézet	4032	Debrecen	Böszörményi út 138.	52-508-414
Búvár Géza	KITE Rt.	4181	Nádudvar	Bem József u. 1-3.	54-480-662
Dövényi Nagy János	Aranykalász Mg. Szövetkezet	3441	Mezőkeresztes	Kossuth út 3.	49-530-520
Juhos József	Klementina Kft.	3400	Mezőkövesd	Felszabadulás út 2.	49-411-661
Kiss Ferenc	Civis Vetőmag Kft.	4031	Debrecen	Déli sor 29.	52-447-687
Koroknai Sándor	Agrárgazdaság Kft.	4001	Debrecen	Pf.: 104.	52-525-950
dr. Krén István	Sziriusz 93 Bt.	4027	Debrecen	Dózsa Gy. u. 3.	52-324-024
Kulcsár Gábor	Kulcsár Vetőmag Kft.	4200	Hajdúszoboszló	Korpos u. 5/a.	52-367-151
dr. Osvay György	Szerenci Mg. Rt.	3900	Szerencs	Rákóczi u. 59.	47-563-300
Rau András	Agro-Summa Rt.	4233	Balkány	Geszterédi út 1.	42-361-722
Sárossy Ferenc	Megyaszó-Mag Kft.	3718	Megyaszó	Monoki út 19.	47-350-205
dr. Tőgyi Sándor	DE ATC Kutató Központ	4400	Nyíregyháza	Westsik V. út 4-6.	42-430-000
Pótküldött dr. Sedlák Lajos	Garden 93 Kft.	4031	Debrecen	Déli sor 29.	52-347-641

Dél-alföldi Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel.
Spániel József elnök	Mezőhegyesi Áll. Ménesbirtok Rt.	5820	Mezőhegyes	Kozma F. u. 30.	68-467-308
Bánki H. Dezső	Orosseed Szövetkezet	5900	Orosháza	Alsótanya 47.	68-473-927
Boncok Lajos	Pioneer Hi-Bred Rt.	5540	Szarvas	Ipartelep Pf.: 128.	66-515-800
Gazsó János	Mezőmag Kft.	5541	Szarvas	Pf.: 9.	66-312-376
Hrabovszky Endre	Paritás Kft.	5600	Békéscsaba	Kis-Tabán u. 16.	66-442-256
Huszár István	Szarvasi Agrár Rt.	5540	Szarvas	Szabadság út 30.	66-312-922
Kardos Gyula	Veritas Agro Kft.	6635	Szegvár	VI. kerület 53.	63-365-133
Kemendy Zoltán	Agromag Kft.	6722	Szeged	Jósika u. 13.	62-426-096
Korsós József	Szentesi-Mag Kft.	6600	Szentés	Alsóréti 154.	63-401-001
dr. Proksza János	Gabonatermesztési Kut. Kht.	6726	Szeged	Alsó Kikötő sor 9.	62-435-235
Szeredi Attila	Szeredi Kft.	6775	Kiszombor	Pf.: 4.	62-525-009
Varga Mihály	Hidasháti Mg. Rt.	5672	Murony	II. kerület 8.	66-427-287
Pótküldött Tóth Sándoré dr.	Szarvasi Medicago Kft.	5540	Szarvas	Arborétum u. 13.	66-312-491

Közép-alföldi Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel.
dr. Fazekas Miklós elnök	DE ATC Kutatóintézet	5301	Karcag	Pf.: 11.	59-500-369
dr. Bittsánszky János	Zöldségtermesztési Kut. Int. Rt.	6004	Kecskemét	Pf.: 116.	76-481-329
Domján Gergely	Városföldi Magtár Kft.	6033	Városföld	II. körzet 38.	76-474-192
Filius István	Vetőmagház Kft.	6000	Kecskemét	Jókai u. 34.	76-484-711
Geredy Péter	Hírös-Vetőmag Kft.	6035	Ballószög	Pf.: 5.	76-427-451
Götz János	Bácsalmási Agrárpari Rt.	6430	Bácsalmás	Backnang u. 2.	79-342-144
dr. Holló Sándor	Károly R. Főisk. Fleischmann Kut.int.	3356	Kompolt	Fleischmann u. 4.	36-489-082
Malatinszki György	Nunhems-Mag Kft.	5000	Szolnok	Dobó I. u. 37.	56-421-174
Olajos Sándor	Agróna Kft.	5300	Karcag	Dózsa Gy. út 24.	59-503-109
dr. Samir Rady	Kiskun Kutatóközpont	6400	Kiskunhalas	Füzespuszta 42.	77-423-323
Sexty Attila	KITE Aprómag Kft.	5301	Karcag	Pf.: 71.	59-500-121
Sípos István	Gitr Rt.	5000	Szolnok	Ságvári krt. 4.	56-375-825
Pótküldött dr. Szepesy Edit	Regiocon Kft.	3356	Kompolt	Fleischmann u. 2-4.	36-589-010

Mik lehetnek ezek a problémák?

Nagyon nehéz most megfogalmazni, tételesen felsorolni pedig nem is lehet. Az EU csatlakozás igen sok előnnyel, megoldandó feladattal és természetesen hátránnyal is fog járni. Az, hogy mi lesz a meghatározó, térségenként és körülményenként eltérő lehet. Egy biztosnak lát-

szik: a gondok megoldását korlátozott mértékben várhatjuk a kormányzattól, mert a jogszabályok alkotása és a támogatási pénzek, így a feltételek is Brüsszelben fogalmazódnak meg. Még a nemzeti forrásból kifizetésre kerülő összegek célja és mértéke is EU jóváhagyáshoz kötötnének tűnik. Fontos lehet az informáltság,

Észak-dunántúli Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel.
Hámori Sándor elnök	Primag Kft.	9022	Győr	Pf.: 1678.	96-618-860
dr. Bedő Zoltán	MTA Mg. Kutatóintézet	2462	Martonvásár	Brunszvik u. 2.	22-569-500
Békes Imre	Pálhalmi Agrospeciál Kft.	2407	Dunaújváros	Pálhalma	25-286-514
Lengyel Józsefné	Mezőfalvai Rt.	2422	Mezőfalva	Sismánd	25-243-026
Marton Ferenc	Rédei Kertmag Rt.	2886	Réde	Lesalja-major	34-374-011
Molnár István	Martonseed Rt.	2462	Martonvásár		22-460-011
dr. Nagy Ferenc	Mezőmag Kft.	8132	Lepsény	Vasút u. 57.	22-585-200
Németh Csaba	Maghozó Kft.	8500	Pápa	Külső-Győri u. 1.	89-312-742
Oláh László	Karintis Kft.	2425	Nagykarácsony	Alkotmány u. 10.	25-249-006
dr. Pozsgai Jenő	Advanta Hungary Kft.	9463	Sopronhorpács	Fő u. 70.	99-365-513
Seiwerth Gábor	Lajtamag Kft.	9200	Mosonmagyaróvár	Bereki u. 1.	96-578-280
Sipőcz András	Balatonfői Szöv. Szolg. Rt.	8164	Balatonfőkajár	Ady u. 1.	88-483-044
Pótküldött Perczel Mihály	Quattro Bt.	2462	Martonvásár	József A. u. 9.	22-460-204

Dél-dunántúli Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel.
Turi János elnök	Bólyi Mg. Rt.	7754	Bóly	Ady E. u. 21.	69-570-000
Balogh Rudolf	Baki Agrocentrum Kft.	8945	Bak	Válicka út 8.	92-461-036
Berki Gyula	B-Aranykorona Kft.	7671	Bicsérd	Alkotmány tér 1.	73-472-293
dr. Csibor István	Szekszárdi Növényvédő Kft.	7100	Szekszárd	Keselyűsi u. 9.	74-410-420
Eberhardt György	Margittasziget 92 Kft.	7714	Új-Mohács	Papkert 19.	69-330-055
Keresztúri Csaba	Hetyei Berzsényi Kft.	9554	Egyházashetye	Berzsényi u. 59.	95-472-007
dr. Kismányoky Tamás	VE Georgikon Mg.tud. Kar	8360	Keszthely	Deák F. u. 16.	83-311-290
Kovács István	Siófoki Siómente Rt.	8600	Siófok	Pf.: 68.	84-355-054
Macháty Béla	Dalmand Rt.	7211	Dalmand	Felszabadulás u. 42.	74-439-103
Sótonyi László	Sárvári Mg. Rt.	9600	Sárvár	Várkerület 26.	95-321-501
Szerényi Zoltán	Alkotmány Mg. Szövetkezet	7443	Somogyjád hrs. 021.	Központi major 82-489-601	
dr. Takács László	Kaposvári Egy. Tak.Kut.Int.	7095	Iregszemce	Napraforgó u. 1.	74-481-127
Pótküldött Kovács László	Palotabozsoki Mg. Rt.	7727	Palotabozsok	Kossuth u. 69.	69-341-387

Közép-magyarországi Régió Bizottság tagjai

Képviselő neve	cég neve	ir. sz.	város	utca	tel.
Muhari Pál elnök	Dél-pest megyei Mg. Rt.	2700	Cegléd	Bede 575.	53-311-277
Ajtai Attila	Ajtaimag Kft.	2174	Verseg	Micsurin tanya	28-439-909
Bartha Endre	Pro Mag 2000 Kft.	1161	Budapest	Pálya u. 35.	1-405-1509
Falk László	Mg. Falker BT-GBBR	2100	Gödöllő	Repülőtéri út	28-420-862
Gyalog Dénes	Gödöllői Tangazdaság Rt.	2173	Kartal	Bartók B. u. 2-10.	28-437-738
Holman József	Agroméra Rt.	2659	Érsekvadkert	Pf.: 15.	35-340-025
Horváth Lajos	Agrobotanika Intézet	2766	Tápiószéle	Külsőmező 15.	53-380-070
Kárdosi László	Madách Imre Mg. Szövetkezet	2699	Szűgy	Béke út 5.	35-344-245
Sárközi Ferenc	Praktika Kft.	2700	Cegléd	Rákóczi u. 43.	53-314-736
Séllei György	magánszemély	1161	Budapest	Pálya u. 128.	35-384-118
dr. Szemők András	Vetőmag 95 Kft.	1077	Budapest	Rottenbiller u. 33.	1-462-5070
Veres László	Páltelek Kft.	3042	Palotás	Pf.: 10.	32-580-030
Pótküldött Tóth Gábor	Nemzedék Bt.	2700	Cegléd	Öregszőlő sor 195.	30-205-4125

Dél-dunántúli Régió

Baranya, Somogy, Tolna, Vas, Zala megye

Ez a felosztás magában foglalja az esetleges területmódosítások lehetőségét is, hiszen a piaci mozgások változásokat is hozhatnak.

2004. január végén – február elején bonyolítottuk le a térségi taggyűléseket Szegeden, Cegléden, Debrecenben, Bábólnán, Kecskeméten és Kaposváron. A meghívókat minden érintett tag részére kiküldtük.

A taggyűléseknek két meghatározó napirendi pontja volt.

- A meghívottak tájékoztatót kaptak a 2004. május 1-jével életbe lépő vetőmag-előállítási, minősítési feltételekről, a vetőmag-forgalmazás megváltozó követelmény rendszeréről. Az elhangzott előadás után feltett kérdések nemcsak a hallgatók, hanem az előadó számára is hasznos problémafeltáró volt. Előadóként Ertseyne dr. Peregi Katalint az OMMI főosztályvezetőjét kértük fel, aki nemcsak a hazai változásokkal, hanem – mint az ISTA alelnöke – a nemzetközi tendenciákkal kapcsolatban is tapasztalatokkal rendelkezik. A szakmai előadásból kiadványt készítettünk és eljuttattuk a résztvevők számára. Szomorú tapasztalat, hogy a tagság jelentős része nem jött el. Pedig ennél olcsóbban – helybe érkezve – nem lehet az információkat megszerezni. Az új rendeletek 2004. május 1-re jelennek meg és lépnek életbe. A VT CD-n kiadja a „Vetőmag törvényt”, a fajtaelismeréssel, szántóföldi vetőmag-minősítéssel, a háttérértékekkel és a zöltség vetőmagvak, palánták előállítás feltételeivel és határértékeivel foglalkozó miniszteri rendeleteket. Tehát az ismeretek megszerzésére – a közlőnyön kívül – lesz lehetőség.

- Második napirendi pontként került sor a térség küldötteinek, majd a térségi Bizottságnak megválasztására. Minden területről 12 tag + 1 póttag került jelölésre, illetve szavazás után megválasztásra. A póttag a Bizottság munkájában részt vesz, de szavazati joggal azonban csak akkor rendelkezik, ha egy bizottsági tag – bármilyen okból kifolyólag – nem tud a felkérésnek eleget tenni és visszalép. A megválasztott Bizottság elnököt választott, aki összefogja a tevékenységet és a VT Elnökségében képviseli a terület vetőmag-termesztési és forgalmazási helyzetét.

A megválasztott Bizottságok névsorát és az elnökök nevét a mellékelt táblázatok tartalmazzák.

Ezúton is kívánunk a Bizottság tagjainak, az Elnököknek jó munkát, hogy eredményesen tudjunk közösen tevékenykedni a magyar vetőmagtermesztés, és végső fokon a sikeres növénytermesztés érdekében.

H. T.

és a döntéseket befolyásolni képes felkészültség. Hogy ide eljussunk, sok időnek kell eltelnie. Egyik napról a másikra ez nem oldható meg. Ennek alapja a felkészült, hiteles civil szervezetek megteremtése, amihez a vetőmag szakma térségi bizottságainak kialakításával és működtetésével is szeretnénk hozzájárulni.

Az Alapszabály módosítása során (2002-ben) 6 térségre osztottuk fel az országot, figyelembe véve a megyei szervezeti határokat. Ezek:

Dél-alföldi Régió

Békés, Csongrád megye

Közép-magyarországi Régió

Budapest, Pest-Nógrád megye

Észak-alföldi Régió

Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Észak-dunántúli Régió

Fejér, Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Veszprém megye

Közép-alföldi Régió

Bács-Kiskun, Szolnok, Heves megye

A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács Szekció Bizottságainak választása

A szekció bizottságok négyéves megbízása letelt. Az alapszabály szerint új bizottságok megválasztására került sor. A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács hét szekcióban végzi munkáját a szekció bizottságok irányításával. Az új alapszabály szerint a Termék Tanács tisztviselői öt évre kapják megbízásukat. Szintén változás a korábbi évekhez képest, hogy a kilenc tag mellé egy póttag is megválasztásra került. A póttag szavazati jog nélkül jelen van a bizottsági üléseken, részt vesz annak munkájában, és ha valamilyen állandó tag kiválik, átveszi a helyét. A megválasztott bizottsági tagok maguk közül elnököt és még egy személyt választanak, akik a szekció munkájának összefogása mellett, képviselik a szekció érdekeit a VT Elnökségében. A szekció bizottságok működésük során talán a legnehezebb időszak előtt állnak, mivel az EU csatlakozás valószínűsíthetően számos, most még nem látható problémát fog felvetni. Az új kihívásokra való felkészülés érdekében, a szekció bizottságok kialakításánál fontos volt, hogy tapasztalt, a szakmát jól ismerő korábbi tagok mellett fiatal, nyelveket beszélő szakemberek is bekerüljenek. A sok éves tapasztalat, és a fiatalos lendület egysége kulcsfontosságú lehet a bizottságok hatékony működésében. Hasonló szempontból lényeges volt, hogy szerepet kapjanak a multinacionális cégek hazai képviselői is. Az EU piaci viszonyait jól ismerő cégek ismereteik átadásával jelentős erőforrásaik lehetnek a szakma fejlődésének.

A választások március 23–31. között zajlottak. Egy nap két szekcióban történt újraválasztás, a nagyjából hasonló érdeklődési körű szekciók csoportosításával. Az ülések közötti szünetben, a résztvevő tagok egy állófogadás keretében beszélhettek meg az ágazatot érintő problémákat, a közös tennivalókat.

A megjelent tagok kézhez kapták a Termék Tanács „Vetőmag-minősítés és forgalmazás feltételeinek változása 2004 május 1. után” című kiadványát. (Az információs füzet a Termék Tanács régióüléseinek elhangzott előadások szerkesztett változata, mely felhívja a figyelmet, és gyakorlati értelmezést ad számos, a vetőmagszakmát érintő jövőbeli jogszabályváltozásra.)

Az üléseken két napirendi pontra került sor. Elsőként a szekció bizottság elnöke tartott értékelő beszédet a bizottság munkájáról és az ágazat helyzetéről. Ezt követte az új szekció bizottságok megválasztása, mint második napirendi pont.

A napirendi pontokon kívül dr. Hullán Tibor a Termék Tanács ügyvezető igazgatója tartott ismertetőt, a tagságot érintő aktuális kérdésekről, jogszabályváltozásokról, támogatási lehetőségekről, melyek röviden összefoglalva a következők voltak.

106/2003 FVM fajtaelismerés díjtételeiről szóló rendelet jelenlegi állapotában elfogathatatlan, ezért a Termék Tanács megjárva több fórumot megkifogásolta azt. Különösen hátrányosan érinti a hazai nemesítést a regisztrációs díj, mivel emiatt több évtizedes munka eredményeként létrehozott fajtaikat kell levenni a Nemzeti Fajtajegyzékről. Mindez történik egy olyan piaci, gazdasági környezetben, ahol az EU csatlakozás kapcsán meg nem tudható, hogy mely fajtaiknak lesz piaca. A megnövekedett költségek miatt versenyképtelenné válhatnak nemesítői központjaink a külföldi cégekkel szemben. Ebben az időszakban pedig minden pénzre szükség lenne a marketing tevékenység, a piacutatás céljára. Az OMMI-nek más forrást kell találnia költségvetésének fedezésére, mivel ezekkel az intézkedésekkel gyakorlatilag tönkre teheti a magyar növény-nemesítés jövőjét.

Eddigi kísérletek sajnos nem hoztak megnyugtató eredményt, ezért a Termék Tanács továbbra is napirenden tartja, és próbál megoldást találni a problémára.

A témához kapcsolódóan fontos megjegyezni, hogy a jövőben a fajta állami elismerése nem jár semmiféle tulajdonjo-

gi védelemmel. Az a fajtatulajdonos, aki nemzeti, vagy EU oltalommal szeretné el látni a fajtaját, azt az arra illetékes hivatalnál, Magyarországon a Szabadalmi Hivatalnál, vagy EU oltalom esetében a Közöségi Növényfajta Hivatalnál kell kérelmeznie.

Mint a vetőmagtermesztést segítő közvetett támogatási forma, a megjelent 25/2004 FVM rendelet értelmében mód van az OMMI szántóföldi szemle és fémmázrolási díj 50%-os visszaigénylésére. A rendelet értelmezését segítő beszámoló után dr. Hullán Tibor felhívta a figyelmet, hogy ezt a támogatási formát minél többen vegyék igénybe. Hiszen, ha ez működni fog, az EU csatlakozás után is igénybe vehető. Ellenkező esetben elveszhetjük a jogalapot erre a támogatási formára.

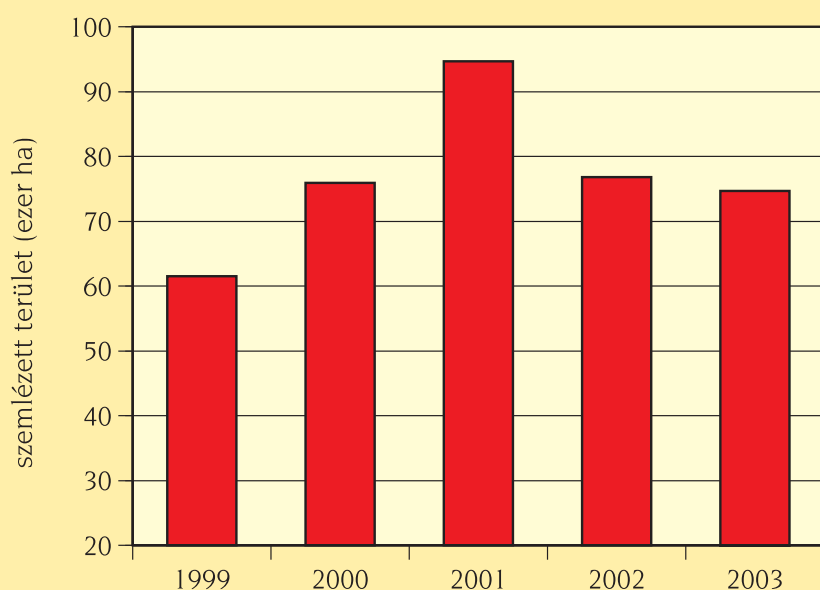
A vetőmag ágazatot érintő három rendelet (a fajtaelismerésről, a szántóföldi illetve zöldség vetőmag-minősítésről) végleges formája kialakult. A rendeletek megalkotásában a termék Tanács a szekció bizottságok aktív közreműködésével vett részt. A közös munka eredményeképpen az elkészült rendeletek szem előtt tartják a vetőmagszakma alapvető érdekeit. Ennek ellenére vannak benne – főként az EU jogharmonizáció miatt – olyan részletek, melyek még nehezen érthetőek, melyek használatát folyamatosan kell megtanulnunk.

*

Az ülések folytatásaként az első napirendi pontnak megfelelően, a leköszönő Szekció Bizottsági elnök tartotta meg értékelő beszédét a bizottság munkájáról és az ágazat helyzetéről. Az előadásokról magnófelvétel készült, melyek alapján tájékoztatunk. Az elhangzott előadások a továbbiakban kronológiai sorrendben találhatóak, hangsúlyozva azokat a részeket, melyek a téma iránt érdeklődő, de az üléseken jelen lenni nem tudó tagok számára fontos információkat hordozhatnak.

Elsőként a **Kalászos Szekció Bizottság elnöke dr. Láng László** ismertette a bizottság négy éves munkáját. A bizottság a ciklus elején több feladatot tűzött ki célul. Közöttük szerepelt, az irányár kialakítás elvi alapjainak megteremtése, a kalászos vetőmag-szaporítás szerveztségének és szakmai színvonalának növelése. Mindezek mellett fontos feladatot szántak a tagság folyamatos tájékoztatására, illetve egyeztetést a hatóságokkal a törvény és rendeletalkotás területén.

1. ábra: Kalászos szemlézett szaporító területnagyság (OMMI 1999–2003)

Az első feladatkör, amellyel a bizottságnak foglalkoznia kellett egy megalapozott, szakmailag tartható minimálár/irányár rendszer/ kidolgozása volt. Már 2000-tól kezdődően kialakult az a számítási rendszer, mely búzánál a malmi búzát, tavaszi kalászosoknál pedig a sörárpa árát vette alapul a minimálár meghatározásánál. Több gazdaság által kiszámolt, a vetőmag-előállítás költségét figyelembe véve, kialakult egy arányszám, mely egy elfogadható II. fokú minimálárát tett lehetővé.

A minimálár azt volt hivatott biztosítani, hogy az ágazat szereplői hozzájussanak a működésükhöz szükséges minimális jövedelemhez. Egy ilyen rendszer tartatására, egy olyan piaci helyzetben, amikor relatív túlkínálat van, – nem volt lehetőség. Ezért 2002 után minimál ár helyett, irányárát hirdetett meg a terméktanács.

A vetőmagellátás országos szervezetsége megszűnt a Vetőmag Vállalat

szétesésével, ugyanakkor a tevékenységet átvevő vetőmag kereskedő cégek, nem tudták a piaci igényeknek megfelelően szabályozni a termelés volumenét. További problémát jelent a szabályozás tekintetében, hogy nagyon elaprózódott a vetőmag-szaporítás.

Az ellenőrizetlen, szerződés nélküli elit kiáramlás, igen nagymértékben járult hozzá a túltermelés kialakulásához. A terméktanács a tervszerűbb vetőmag-szaporítás biztosítása érdekében összehívta a fajtatulajdonosokat, akik – 2001 májusa óta, ha sajnos nem is teljes létszámban, de – rendszeresen tanácskoznak, és döntenek az elit és I. fokú vetőmag ajánlott áráról. A fajtatulajdonosok és a terméktanács azonos véleményen voltak abban, hogy csak akkor szabályozható a vetőmag-szaporítás, ha a fajtatulajdonosok kézben tudják tartani az elit és I. fokú vetőmagot, és csak szigorú szerződési feltételekkel adnak ki magas szaporulati fokú szaporító anyagot.

Az intézkedések hatására a vetőmag-szaporító területek 2001 óta folyamatosan csökkennek. A nyers termésmennyiség és a valóban elvetésre került vetőmag arányát figyelembe véve azonban további szaporító terület csökkentésre lenne szükség. Mindez csökkentené a túltermelést, betartható lenne egy elfogadható ár-szint (1. ábra).

A bizottságnak és az elnökségnek minden évben rendkívül sok munkát adott a díjtétel rendeletek véleményezése, opozíciója. Ugyanis a szántóföldi szemle és a fémzárolás díja négy év alatt a háromszorosára emelkedett, jelentős terhet okozva a vetőmag-előállításban.

A bizottság szintén sokat dolgozott az időközben már elkészült „Vetőmag Törvény” és hozzá tartozó rendeletek véleményezésében, alakításában. Külön hangsúlyt kellett fordítani a végrehajtási rendeletek szövegezésének felügyeletére, hiszen ez az érintettektől szó szerint megkövetelhető.

A régi és az új törvény is tartalmazza az ajánlati fajtalista kérdését, melynek megvalósítása fontos feladat lenne. Sajnos ez a kérdéskör az, amelyben a terméktanács nem jutott előrébb, mivel még a legalapvetőbb kérdésekben sem sikerült megegyeznie az érintetteknek. A szakmai kérdéseken túl nem látszik körvonalazódni az sem, hogy ki nyújtana anyagi fedezetet a kísérletek lebonyolításához és a fajtalista megjelentetéséhez. Emellett hiányzik az eltökéltség, a termelők érdekvédelmi szervei részéről is, hogy anyagi támogatással és egyéb erőforrásokkal mögé álljanak egy ilyen kezdeményezésnek. Erre azért lenne szükség, mivel az ajánlati fajtalista elsősorban az árutermelők érdekeit szolgálja.

A vetőmag szakmától egy sokkal keményebb közgazdasági rendszerű munkát kíván a csatlakozás. Mindenkire azonos szabályok vonatkoznak és ilyen körülmények között a piaci feltételek sokkal jobban érvényesülnek, mint korábban. A fajták vonatkozásában sem lesz ez másként. A fajta is ugyanolyan piaci kérdés lesz, mint az árugabona, vagy a vetőmag. A hazai vetőmagforgalom volumenét figyelembe véve kiszámítható, hogy ez a piac két búza és, 1–1 tavaszi-őszi árpanemesítő programot tud eltartani. A kisebb növények nemesítésére, a hazai forgalmat alapul véve, nem is marad forrás.

A vetőmagvonalon is hasonló folyamat megy végbe a következő években. Hízen az előállítás – szállítás–marketing költsége tovább fog növekedni. A többletköltség pedig csak úgy finanszírozható az adott vetőmagforgalomból, ha kevesebb résztvevő között oszlik meg a piac.

Ebben a kiélezett versenyhelyzetben kell megtalálnia a terméktanácsnak a helyét úgy, hogy minden tag számára kellő

Kalászos Szekció Bizottság tagjai

Név	cégnév	írsz	város	utca	telefon
dr. Láng László elnök	MTA Mg Kutatóintézet	2462	Martonvásár	Brunsvik u. 2.	22-569-500
Kulcsár Ildikó elnökségi tag	Mezőmag Kft.	8132	Lepsény	Vasút u. 57.	22-585-200
dr. Beke Béla	Gabonatermesztési Kutató Kht.	6726	Szeged	Alsó Kikötő sor 9.	62-435-235
Csákány Zsolt	IKR Rt.	2943	Bábolna	IKR park	34-556-460
Kolop László	KITE Rt.	4181	Nádudvar	Bem J. u. 1.	54-525-661
Lövei István	MV Elitmag Kft.	2462	Martonvásár	Pf.: 26.	22-460-020
Magda Attila	Matyó Mg. Szövetkezet	3401	Mezőkövesd	Szihalmi u.	49-412-022
dr. Murányi István	Károly Róbert Főisk. Fleischmann Kut. int.	3356	Kompolt	Fleischmann u. 4.	36-489-091
Sziládi József	Enyingi Rt.	8134	Mátyásdomb	Ágostonpuszta	22-372-014
Póttag					
Reisz István	Bólyi Mg. Rt.	7754	Bóly	Ady E. u. 21.	69-570-061

információt biztosítson, képviselje a szakmai érdekeket, de ne szójon bele a tagok egymás közötti versenyébe.

A Kalászos Szekció beszámolóját a **Kukorica Szekció Bizottság** részéről **Takács Géza** elnök előadása követte. A bizottság munkájának értékelésén felül az előadó beszámolt az elmúlt évek árúkkukorica, illetve kukorica vetőmagtermesztés helyzetéről, a várható változásokról. Az értékelésben külön hangsúlyt kapott a hazai vetőmag-előállítás többféle szempontból történő vizsgálata.

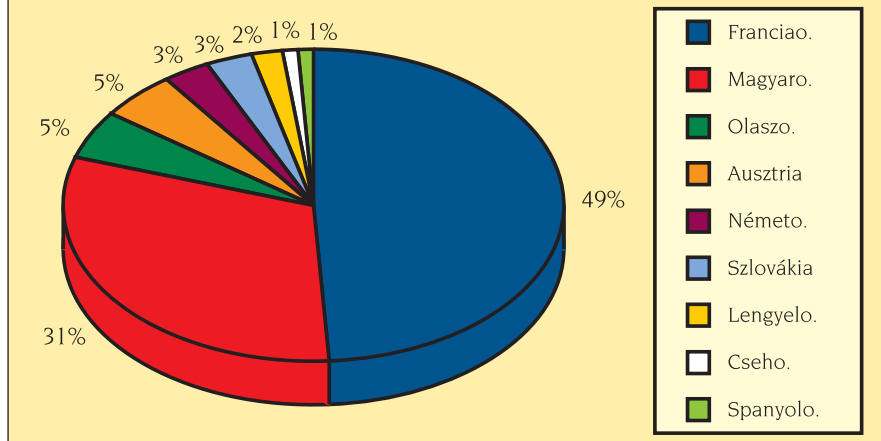
A világon jelenleg 153 millió hektáron természetnek kukoricát. Az USA a terület egy ötödével rendelkezik. Ugyancsak jelentős részt foglal el a termelését fokozatosan növelő Kína, melynek a jövőben meghatározó szerepe lesz a világ kukoricatermesztésében. Míg a szemeskukorica termesztésben az Egyesült Államok és Kína dominanciája figyelhető meg, a silókukorica esetében a FÁK és az EU 15-ök országában folyik jelentős termesztés a 13 millió hektár összes siló terület majdnem 60%-án.

Az EU 15 országában, jelenleg 8 millió hektáron természetnek kukoricát. Az országok közötti megoszlást tekintve Franciaország vezető szerepe mellett, Olaszország, Spanyolország, illetve Németország rendelkezik még jelentős területekkel.

A csatlakozással a kukoricatermesztő területek nagysága 10 millió hektárra nő. Az EU 25-ön belül Magyarország 1 millió hektáros termesztő területével az előkelő harmadik helyet foglalja el. A csatlakozás egy jelentős piacot nyithat meg számunkra, hiszen az EU 4–5 millió tonna importra szorul évente. Esélyeinket fokozza, hogy az EU szabályok szerint addig nem lehet más országból kukoricát importálni, amíg a tagországoknak rendelkezésre álló készletük van.

A világon 580 ezer hektáron folyik vetőmagtermesztés. E területek közel 50%-a az USA-ban található. Az EU 15-ök 60 ezer hektáron folytatnak kukorica vetőmag-

2. ábra: Kukorica vetőmag termelés Európában országok közötti megoszlás (a terület %-ában)

szaporítást, melyben Franciaország 80%-os részesedésével szinte egyeduralgoló. A csatlakozással, – döntően Magyarországnak köszönhetően – a szaporító terület 95 ezer hektárra növekszik, megtörve Franciaország hegemóniáját (2. ábra).

A hazai vetőmag-előállítás volumene az elmúlt 10 év során, átlagosan 70–80 ezer tonna körül mozgott. A számokból ítélve Magyarország kapacitása óriási, 100 ezer tonnát biztosan elő tud állítani, annak ellenére, hogy üzemek kerültek bezárásra. A hibridszám emelkedése növekvő problémát jelent a szakmának, elsősorban az izoláció és az üzemek teljesítménye miatt. Hosszabb távon ez a hibridszám emelkedés a vetőmagiparban egy átstrukturálódást okozhat.

A fajtahasználat terén nincsenek gondok, hiszen az összes nagy nemzetközi vetőmagvállalat képviselve van hazánkban. Jelenlétük bizonyítja, hogy a honi kukoricatermesztők rendkívül erős nemesítési háttérrel rendelkező anyagokat használnak.

A problémát elsősorban a növénytermesztés számára az előnytelen klímaváltozás, és az ehhez kapcsolódó elég rossz agrotechnika jelenti. Az elmúlt évek csapadék hiánya, a sokéves átlagot jócskán meghaladó hőségnapok száma, valamint

a szintén magas napi minimum-hőmérsékletek együttes hatása, rendkívül nehéz helyzetbe hozta a kukorica vetőmag-szaporítást is.

A kedvezőtlenül megváltozott időjárás, és az elégtelen agrotechnika azt jelentette, hogy az elmúlt 10 évben a terméshozadék mértéke elérte a 60%-ot. A jó minőségű hibrid fajták genetikai potenciálját így a jobb években is csak 50–60%-ban sikerült realizálni. Ha összegzésként számításba vesszük, hogy az emelkedő vetőmagárak mellett a termésátlag, az egyre több új hibrid bevonása ellenére csökken, akkor megállapítható, hogy a vásárló a vetőmagon túl megvásárol a természeti körülményekből adódó 60%-os kockázatot is.

A bizottság az elmúlt öt évben mindent megpróbált, hogy közvetítő szerepet töltsön be az ágazatban az összes érdekelt vállalat között. Az elért eredmények ellenére nem sikerült minden kitűzött célt teljesíteni, ezért a jövőben előrelépés lesz szükséges ezen a területen.

A bizottság legnagyobb eredménye, hogy sikerült a kukorica bázisvetőmag autonóm vámkvótáját elismertetni és megvédeni a VPOP beavatkozása után. A Vetőmag Terméktanács egy éves lobby tevékenységet folytatott az ügy sikeréért, szinte minden jelentős fórumot megjárva.

A „Vetőmag Törvény” és a vonatkozó rendeletek kidolgozásával kapcsolatos munka kevésbé volt eredményes. Ez nagyrészt a minisztériumi dolgozók folyamatos változásának köszönhető, és a szervezet nem szakmai súlyának megfelelő kezelésének a hatóságok részéről.

Újdonságként jelent meg az elmúlt években, hogy a fajtatalajdonosok is bekapcsolódtak a Szekció Bizottság munkájába.

Ha a Terméktanács munkáját értékeljük, akkor azt is fontos számításba venni, hogy ezt a feladatát milyen körülmények között látja el. Külföldi példaként említhe-

Kukorica Szekció Bizottság tagjai					
Név	cégnév	irsz	város	utca	telefon
Takács Géza elnök	IKR Rt.	2943	Bábolna	IKR park	34-556-460
dr. Szél Sándor elnökségi tag	Gabonatermesztési Kutató Kht.	6701	Szeged	Alsó Kikötő sor 9.	62-435-235
Bozsér Róbert	Hód-Mezőgazda Rt.	6805	Kútvolgy	Tanya 1541.	62-535-077
Kolop László	KITE Rt.	4181	Nádudvar	Bem J. u. 1.	54-525-661
dr. Marton Csaba	MTA Mg. Kutatóintézet	2462	Martonvásár	Brunsvik u. 2.	22-569-500
Miskucz Péter	Mezőhegyesi Áll. Ménesb. Rt.	5820	Mezőhegyes	Kozma F. u. 30.	68-466-015
dr. Nagy Ferenc	Mezőmag Kft.	8132	Lepsény	Vasút u. 57.	22-585-200
Sövény Andor	Pioneer Hi-Bred M. o. Kft.	2040	Budaörs	Távíró köz 4.	23-447-400
Velky Tamás	Syngenta Seeds Kft.	5401	Mezőtúr	Pf.: 22.	56-887-551
Póttag					
Horváth Tamás	Euromag Kft.	2943	Bábolna	Zrínyi M. u. 7.	34-368-078

tó a Szekció Bizottsággal kapcsolatban lévő francia kukorica szövetség az A. G. P. M., amely 12 millió euró éves költségvetéssel működik, és nagy számú fizetett alkalmazott végzi a munkát. A különböző, nagyrészt állami forrásból befolyt pénzüsszeg, egy komoly háttérrel jelent ahhoz, hogy a szakmai szervezet munkatársai igazán hatékonyan végezhesék a munkájukat.

A Szekció Bizottsági üléseket, nem kis nehézségek árán, eddig sikerült megtartani. A jövőben azonban sokkal több pénzre lenne szükség ahhoz, hogy hatékonyan működjön. A terméktanácsnak az elkövetkezendő öt évben az egyik legfontosabb tevékenysége kell legyen, hogy megtalálja azokat a forrásokat, amelyek biztosítják a Szekció hatékony működéséhez szükséges személyi és anyagi eszközöket.

A második választási nap délelőttjén az **Ipari növények Szekció Bizottság** választásai kerültek megrendezésre. Az ágazat helyzetéről és a Szekció Bizottság munkájáról **dr. Pálvölgyi László** szekció elnök számolt be.

Az elmúlt időszakban az ipari növények vonatkozásában igazából semmi rendkívüli változás nem történt, összehasonlítva a többi szekcióban felmerülő problémákkal. Az ágazat helyzete stabilnak bizonyult, és különösebb problémák nélkül telt el a négy év.

A stabilitás fő oka a fokozatosan növekvő olajfogyasztás, illetve a növényi olajok arányának növekedése a teljes olajfogyasztáson belül. Az EU a hagyományos olajmagból és olajmag termékekből importőr, a repceolaj az egyetlen termék, ahol az önellátottsági szint 100%-ot meghaladó. Magyarország számára ez egy biztos piacot jelenthet a jövőben, ami a vetésterületek maximalizálásával használható ki, és amely maga után vonna egy megnövekedett vetőmagszükségletet is.

A napraforgó vetőmag szaporító területek nagysága az elmúlt években 2–3000 ha körül stabilizálódott. A használt fajták száma fokozatosan csökken, de mára szinte csak hibrid fajták vannak a közter-

Takarmánynövények Szekció Bizottság tagjai

Név	cégnév	írsz	város	utca	telefon
dr. Farkas Béla elnök	Agrohungária Kft.	5300	Karcag	Püspökladányi út 9.	59-503-553
dr. Janowszky János elnökségi tag	Mg. Kutató-Fejlesztő Kht.	5540	Szarvas	Szabadság u. 30.	66-215-749
Bak Gábor	Dunatáj Mg. Szövetkezet	2344	Dömsöd	Vasút út 1.	24-435-435
Chrappán György	DE ATC Kutatóintézet	5301	Karcag	Pf.: 11.	59-311-255
Feczák János	Agroszemek Kft.	6800	Hódmezőv. hely	Makói országút 212/a	62-533-720
Guczogi János	Polder Kft.	9700	Szombathely	Erkel F. u. 58.	94-508-210
dr. Kovács Gábor	Agroselect Kft.	5540	Szarvas	Szentesi út 101.	66-312-179
dr. Nagy Béla	Károly R. Főisk. Fleischmann Kut. int.	3356	Kompolt	Fleischmann u. 4.	36-489-082
Patakfalvi Péter	Agro-Largo Kft.	1028	Budapest	Máriaremetei út 10.	1-275-7781
Póttag					
Viktor Zoltán	Bólyi Mg. Rt.	7754	Bóly	Ady E. u. 21.	69-570-000

mesztésben. Kedvező folyamat, és talán egyedülálló a természet szántóföldi kultúrák körében, hogy az átlagos táblanagyság, ha nem is jelentősen, de növekszik. Az elismert fajták száma jelenleg 100 körül van, de az OMMI jelentős díjtételezése miatt sok, kevésbé perspektivikus fajtát vontak vissza a fajtatulajdonosok. Ez a tendencia a jövőben még tovább erősödhet. A tavalyi évben 40 fajtából történt fémzárolás, azonban ebből 7–8 fajta adja a vetőmagforgalom meghatározó részét. Az áthúzódó ó készletek, és a frissen fémzárolt mennyiség várhatóan elég lesz az ideai vetőmagszükséglet kielégítésére.

A káposztarepce vetőmag-szaporító területe tovább csökkent. A területcsökkenés nagyfokú kifagyással, kipállással, a nyári aszályokkal és egyéb problémákkal függ össze. Az árutermesztő területeket követve, főként a Dunántúlon koncentrálnak a vetőmag-szaporító területek is. A repceből is igen gazdag fajtaválaszték áll rendelkezésre. Ősszel a napraforgónál már felvázolt okok miatt töröltek 10 fajtát, de ezzel párhuzamosan új fajták kerültek elismerésre.

Várhatóan a jövőben igény lesz az alternatív növények termesztésére, és ennek keretében piaca lehet az egykoron 10 000 ha-on termesztett olajlen vetőmagnak is. Fajták, beleértve a hazai fajtákat is, rendelkezésre állnak. Jelenleg cse-

kély területen, főleg export célra folyik az áru- és vetőmagtermesztés. A hazai olajipar még nem érdeklődik, nem vásárolja fel a nyersanyagot. Az elmúlt két év során hazai igények is jelentkeztek. Jelenleg 100 tonna fémzárolt vetőmag van forgalomban, melynek jelentős része exportra került. A hazai igények megjelenésével ez a mennyiség pár éven belül megduplázódhat.

A Szekció Bizottság munkájának értékeléseként elhangzott, hogy az információk megfelelő gyakorisággal és színvonalon kerültek a szekció tagokhoz. Az ágazat helyzetét tekintve, főleg az olajnövények vonatkozásában, tovább növekedhet a termelés volumene, és várhatóan nem lesz nagyobb ingadozás. A fajtaellátottság is megfelelő, hazai és külföldi korszerű fajták bőségesen állnak rendelkezésre. Körtani szempontból is egyre jobb és nagyobb rezisztenciájú hibridek kerülnek a köztermesztésbe.

A szekciónak fontos feladata kell legyen a jövőben, hogy külföldi társzervekkel kapcsolatokat építsen ki, hasonlóan a terméktanács más szekcióinak gyakorlatára szerint. A nemzetközi munkába történő bekapcsolódásnak a közelgő EU csatlakozással is nő a jelentősége.

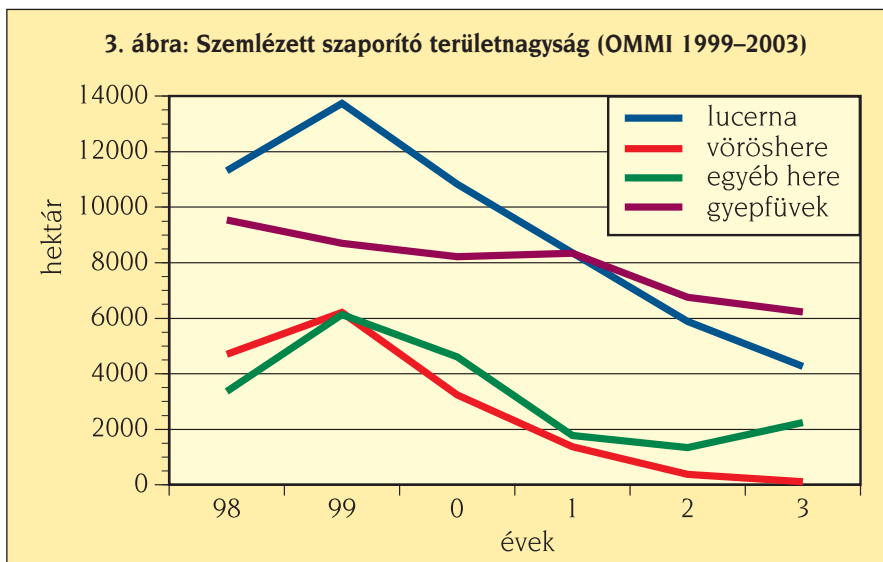
A délutáni szekcióban **Dr. Farkas Béla** ismertette a **Takarmánynövények Szekció Bizottság** elmúlt négy éves munkáját, az elért eredményeket. Az előadó igen aktívnak értékelte a bizottság tevékenységét az elmúlt időszakban. A közös munkát az évenkénti 3 ülés mellett a szűkebb szakterületen működő bizottsági tagok rendszeres találkozója, és a szekció tagjainak korrekciós tájékoztatása jellemezte. A bizottság részt vett a születendő jogszabályok véleményezésében, a hazai termesztés érdekében sikerült visszaszorítani az import törekvéseket.

A bizottságnak állandó rendszeres munkát adott a jogszabályok véleményezése és az elkészítésükhöz történő segítségnyújtás. A bizottság az elmúlt négy évben sokat dolgozott azon, hogy minél

Ipari növények Szekció Bizottság tagjai

Név	cégnév	írsz	város	utca	telefon
dr. Pálvölgyi László elnök	Gabonatermesztési Kut. Kht.	6726	Szeged	Alsó Kikötő sor 9.	62-435-235
Garai András elnökségi tag	Mezőhegyesi Áll. Ménesb. Rt.	5820	Mezőhegyes	Kozma F. u. 30.	68-466-015
Bányóczy Ferenc	Mezőmag Kft.	8132	Lepsény	Vasút u. 57.	22-585-200
Bíró János	Syngenta Seeds Kft.	1123	Budapest	Alkotás u. 41.	1-488-2250
dr. Deme Pál	Középtisza Mg. Rt.	5340	Kunhegyes	Szabadság tér 9-10.	59-326-244
Dorfmeister László	Kaposvári Egy. Tak. term. Kut. Int.	7095	Iregszemcse	Napraforgó u. 1.	74-481-127
Franciskovics Lajos	Bácsalmási Agráripari Rt.	6430	Bácsalmás	Backnang u. 2.	79-342-144
Reszegi László	Agromag Kft.	6722	Szeged	Jósika u. 13.	62-426-096
Vida András	Agroprodukt Rt.	8500	Pápa	Szent István út 12.	89-511-200
Póttag					
Mézes István	magánszemély	5940	Tótkomlós	Bocskai u. 8.	68-462-236

3. ábra: Szemlézett szaporító területnagyság (OMMI 1999–2003)

több támogatást szerezzen a takarmánynövények termesztésére. A kérdést – kormányoktól függetlenül – az illetékesek nem kezelték súlyának megfelelően, melynek következtében rapszodikus jelentek meg a különböző támogatási formák. Minden koncepciót nélkülöző intézkedések jellemző példája a fénymag, mely meglepetésre támogatást kapott, miközben az ágazat szempontjából meghatározó növények nem részesültek semmilyen segélyben.

A Bizottság minden évben felmérte a rendelkezésre álló készleteket, az indokolatlan import törekvések visszaszorítása, a hazai termesztés védelme érdekében. Intézkedéseivel sikerült a feketekezeskedelmet részben visszaszorítani, és a II. fokú fémező vetőmagforgalmat növelni. A törekvés fontos eredménye volt, hogy a lucernára jellemző kereskedelmi vetőmag kategóriát három éve sikerült megszüntetni. További gondot jelentett, hogy az export céltermeltetésből sok vetőmagot itthon vetnek el, amely szintén feketekezeskedelemnek minősül. Ennek ellenére EC termeltetésről lemondani nem célszerű, hiszen továbbra is komoly bevételi forrást jelent.

A takarmánynövények az egész mezőgazdaságon belül is egy picit háttérbe szorultak. Ez nyilvánult abban, hogy a rosszabb földekre kerültek, a fejlesztések, géptámogatások sem jelentkeztek olyan mértékben, mint a fő növényeknél. Mindezek hatására, tetézve a rossz aszályos időjárással, sajnos, fokozatos leépülés tapasztalható a takarmánynövények termesztésben.

Az ágazat húzó növényének számító lucernának a vetőmag-szaporító területe az elmúlt években harmadára-negyedére csökkent. Ez a változás a vörösherenél még drasztikusabb. Vetőmag-szaporítása szinte teljesen megszűnt. Az egyéb herefélék vetőmagtermesztését, tulajdonkép-

pen kizárólag a bíborhere jellemzi, mely iránt jelentős a külföldi igény. A pázsitfűvek vonatkozásában is hasonló negatív tendencia tapasztalható, itt a helyzetet még tovább súlyosbítja, hogy nagy az alkalmatlan minőségű szemlézett területek aránya (3. ábra).

Takarmánynövények iránti csökkent kereslet a hazai állattenyésztés válságos helyzetének egyenes következménye, emellett a korábban jelentős bevételi forrást jelentő és nagy területeket foglaló export céltermeltetés is visszaesett.

A herefélék vetőmagexportja is lecsökkent az előző évek során, a csekély mértékű kivitel leginkább a bíborhere iránti fokozott keresletnek köszönhető.

Fontos felhívni a figyelmet arra, hogy az EU más növényfajokat sorol a takarmánynövények közé, mint azt a hazai gyakorlat tette. A fajták állami elismerése, a fémező vetőmag kötelezettség, a támogatási jogosultság miatt rendkívül fontos e fajkör ismerete azok számára, akik továbbra is ezen a területen szeretnének dolgozni.

Sajnos sok olyan növény nem szerepel a listán, melyek fontos hungarikumok, így például a fénymag, a mohar, a szegletes lednek, a magyar rozsnok. Erős lobby

tevékenységet kell folytatni Brüsszelben, hogy ezen növényeket az EU regisztrálja, és felkerüljenek a támogatott növények listájára.

A Szekció Bizottság összetétele az elmúlt tíz év során körülbelül 50%-ban kicserélődött. A változások azonban folyamatos frissülést, megújulást hoztak, így a szekció tovább tudta vinni a megkezdett munkát. A jövőben tovább kell haladni a tíz év alatt jól kitaposott ösvényen, figyelembe véve az EU által diktált új irányelveket, alkalmazkodva az újonnan kialakult helyzethez. A megoldásra váró feladatok közt szerepel a vonatkozó joganyag megismerése és ismertetése a tagsággal. Távlati cél a tagság vidék- és környezetgazdálkodási szemléletének kialakítása, hiszen az EU támogatás struktúrája is ebben az irányban fog változni az elkövetkező években

A harmadik választási nap első előadásaként került sor a **Zöldség-növények Szekció Bizottság elnökének Pavelka Árpádnak ciklust értékelő beszámolójára**. Előadásában az elért eredményekén túl jelentős hangsúlyt adott a jövőben megoldásra váró feladatoknak, közte a terméktanács legnagyobb szakmai súlyának emelését, hatékonyságának növelését várva.

A Zöldség-növények Szekció Bizottság a négy év alatt számos területen változó eredményességgel fejtette ki tevékenységét.

A ciklus elején sok munkával, és az ágazat meghatározó szereplői véleményének egyeztetésével sikerült elkészíteni egy átfogó ágazati stratégiát, mely több helyen publikálásra került. A stratégia – elegendő aktivitás híján – nem tudott elindulni a megvalósítás útján.

A legfontosabb feladat, amely megoldására kísérlet történt, a törvényhozás, a törvény-előkészítés folyamatában történő részvétel volt. Az új Vetőmag törvény előkészítésekor a szekció eredménytelenül próbálta a régi Vetőmag törvény buktatóit

Zöldség-növények Szekció Bizottság tagjai

Név	cégnév	irsz	város	utca	telefon
Pavelka Árpád elnök	Zöldségtermesztési Kut. Int. Rt.	1224	Budapest	Szakiskola u. 45-47.	1-207-5610
Ritter József elnökségi tag	Rit-Sat Kft.	2040	Budaörs	Mátyás király u. 25.	23-440-511
Bánki H. Dezső	Orosseed Szövetkezet	5901	Oroszháza	Alsótanya 47.	68-473-927
Fülei Zoltán	De Ruiter Seeds Kft.	6000	Kecskemét	Deák tér 5.	76-505-790
Janik Gábor	Pannon-Flóra Kft.	2040	Budaörs	Gyár u. 2.	23-500-666
Jánky László	Budapesti Kertmag Rt.	1186	Budapest	Besence u. 7/a.	1-294-2435
Kesjár Pál	Kesjár Flóra Kft.	5002	Szolnok	Tószegi út 22.	56-422-096
dr. Kovács János	Veszprémi Egy. Mg. tud. Kar	8360	Keszthely	Deák F. u. 16.	83-312-330
Malatinszki György	Nunhems-Mag Kft.	5000	Szolnok	Dobó I. u. 37.	56-421-174
Pótag					
Hirka János	magánszemély	5800	Mezőkovácsháza	Kossuth u. 59/b.	68-381-467

elkerülni, mivel az új „Vetőmag törvény” érdemi és tartalmi változásokat alig hozott, azzal az indokkal, hogy csak egy kevertörvényről van szó. A rendeletalkotás folyamán azonban sikerült áttörni, azt a korábbi gyakorlatot, mely az FVM passzivitásából eredően az OMMI saját érdekeit érvényesíteni tudó magatartása jellemzett.

A rendeletalkotás során a bizottság két alapvető célt tűzött ki maga elé. Egyrészt az egész rendeletalkotási folyamatban a zöldségnövények különálló részként jelenjenek meg, másrészt legyen összhangban az EU direktívákban szereplő szabályozási alapelvekkel. Minden jel arra mutat, hogy a fent vázolt célok tekintetében komoly eredményeket sikerült a bizottságnak elérnie. Szintén fontos eredmény, hogy a rendelet vita alapjául szolgáló első verzióját, a Zöldség Szekció Bizottság felkérésére *Kriszta Lászlóné* készítette.

Az első számú tartalmi cél a rendeletalkotás során, a céggaranciális forgalmazás feltételeinek megteremtése volt. A feltételrendszer kialakítása biztosíthatná, hogy a standardvetőmag kategóriának, – amely egyébként az EU zöldségvetőmag forgalmának 99,9%-át jelenti –, olyan presztízse legyen, mint akár a fémzárolt, vagy hatóságilag ellenőrzött vetőmagnak.

A feladat nem ér véget a rendelet megjelenésével, hiszen sok vita várható az érdekeltek részéről annak értelmezésében. A termék tanács irányításával az ágazat szereplőinek ki kell dolgoznia egy konkrét egységes értelmezést, melyet képviselve el kell fogadtatni a hatóságokkal, mint hivatalos álláspontot.

Az elmúlt négy év tapasztalatai megmutatták, hogy komoly esélyeket nem tudott a termék tanács megragadni a szervezet működését jellemző hiányosságok

miatt. A jövőben meg kell találni azokat a pontokat, melyeken változtatva növelhető a termék tanács munkájának hatékonysága.

Komoly problémát jelent az elnökség és az igazgatóság fizetett alkalmazottainak viszonya. Az előadó véleménye szerint a jövőben ki kell alakítani azt a gyakorlatot, hogy az elnökség döntései automatikus feladatként háruljanak az igazgatóság munkatársaira. Ennek megvalósítására növelni kell a végrehajtásban dolgozó termék tanács fizetett munkatársak létszámát, szekciónként önálló felelősök megjelölésével, akiken az elvégzett munka számon kérhető, ezáltal hatékonyabbá tehető.

Szintén nagy problémát vet fel, hogy a Zöldség Szekció, hasonlóan a többi szekcióhoz nem tudott egy belső önszabályozó technikát kialakítani. Az elkövetkező idők egyik legfontosabb feladata, hogy a külső partnerek számára demonstrálja, hogy az általa képviselt szakmai területeket, hosszú távú érdekeknek megfelelően tudja szabályozni. A párbeszéd kialakult például a nagyüzemi, illetve tasakos vetőmagot forgalmazók körében, de konkrét eredmény még nem született a területen.

A Termék tanács Zöldség Szekciójának feladata kell legyen, hogy az OMMI újrászervezéséhez segítséget nyújtson. Az évek során rengeteg értéket felhalmozó intézmény túlbürokratizált, ezért átszervezése időszerű. A szakma továbbfejlődését, boldogulását tekintve kulcsfontosságú, hogy a holland példát követve a szervezet ne csak állami hatóságként működjön, hanem jóval inkább a szakma által irányított szervezet legyen.

Az Uniós csatlakozás új problémákat fog felvetni, és azt a jövő fogja eldönteni, hogy a Termék tanácsnak milyen szinten kell kifejteni lobby tevékenységét. Való-

színű, hogy ki kell lépni a nemzeti keretek közül, és a nemzetközi szövetségekben is képviselni kell a hazai szakmai érdekeket.

A délutáni szekcióülésen **dr. Balikó Sándor a Nagymagvú Hüvelyes Szekció Bizottság elnöke** tartotta meg értékelő beszédét a bizottság munkájáról, az ágazat helyzetéről. Az előadás vezérgondolataként szerepelt, hogy a hüvelyes növények termesztése sajnálatosan az egyik vesztese az elmúlt éveknek. Az árutermesztő területek drasztikus csökkenéséből adódóan a vetőmag-szaporítás is jelentősen lecsökkent. Az elmúlt években a Bizottság minden erőfeszítése ellenére, nem sikerült támogatást szerezni ezen növények termesztésére.

Az elmúlt négy év – több okból kifolyólag – nem hozott sikereket e növénycsoport termesztése területén. Annak ellenére, hogy köztudottan milyen nagy szerepet töltenek be ezen növények az állati takarmányozásban, az emberi táplálkozásban, illetve a vetésszerkezetben, vetésterületeik rohamosan csökkentek az elmúlt évek során. Mára a fehérjenövények területe az összes vetésterület 2%-át sem éri el, ez a terület nagyság megfelel az 1920-as évek szintjének. Ezzel szemben a világon a fehérjenövények termesztése fokozatosan növekszik. Az USA-ban tavaly, 30 millió hektár fölé emelkedett a szója termesztése, megelőzve a búza vetésterületeit. A másik gyorsan fejlődő régió a Dél-amerikai kontinens, ahol a szója termesztési területe már elérte a 15 millió hektárt.

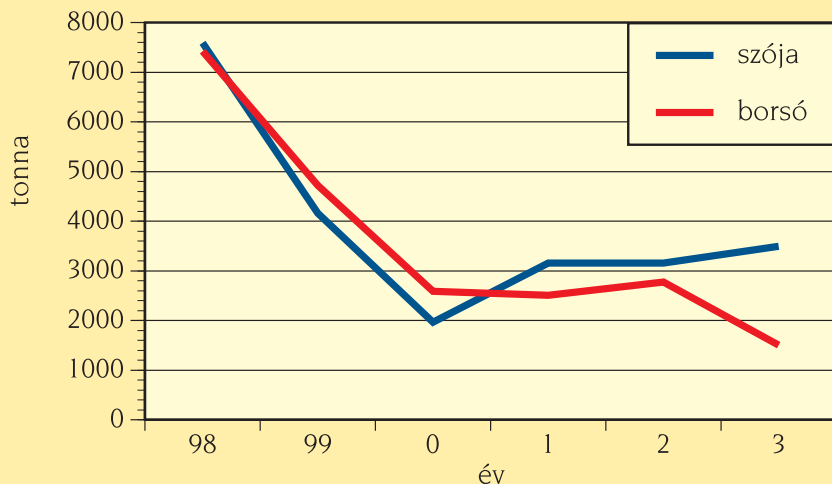
Az utóbbi években változó mennyiségben termesztették Magyarországon a fehérjenövényeket függően attól, hogy melyik és milyen mértékben volt éppen támogatott. A Szekció Bizottság által kifejlesztett lobby tevékenység ellenére 1999 óta nem sikerült külön támogatást kapni a fehérjenövényekre.

A vetőmag-előállítási területek az árutermesztő területekhez hasonlóan drasztikusan csökkentek az elmúlt években. Különösen rossz a helyzet a két legjelentősebb növény a borsó és a szója esetében, ahol a fémzárolt mennyiség közel 5000 tonnával esett vissza az elmúlt öt évben (4. ábra). A kisebb hüvelyes növények vetőmag szaporítása, ha nem is a borsóhoz hasonló mértékben, de visszasett és erősen ingadozó volt az elmúlt években.

Szintén kedvezőtlen a vetőmag-előállító táblaméret folyamatos csökkenése, mely főként a birtokviszony szerkezetének megváltozásával magyarázható.

Az egyszerűsített területalapú támogatási forma választása is kedvezőtlenül érinti a hüvelyes növények termesztését. A csatlakozás első évében ezen növények

4. ábra: Fémzárolt mennyiségek alakulása szója és borsó esetében (OMMI 1998–2003)

Nagymagvú hüvelyes Szekció Bizottság tagjai					
Név	cégnév	irsz	város	utca	telefon
dr. Balikó Sándor elnök	Bólyi Mg. Rt.	7754	Bóly	Ady E. u. 21.	69-570-004
dr. Csizmadia László elnökségi tag	ZKI Újmajori Kut. Áll.	3024	Selyp		37-386-266
Hervai Tibor	Új Élet Mg. Szövetkezet	2471	Baracska	Csillag u. 13. Pf.: 21.	22-454-021
Hetyéssy Pál	Mezőmag Kft.	8132	Lepsény	Vasút u. 57.	22-585-200
dr. Horváth Sándor	Kaposvári Egy. Tak. term. Kut. Int.	7095	Irgszemcse	Napraforgó u. 1.	73-472-273
Kovács István	Siófoki Siómente Rt.	8600	Siófok	Pf.: 68.	84-355-054
Mezei János	Hidasháti Rt.	5672	Murony	II. kerület 8.	66-428-321
dr. Uza Károly	M. A. G. Kft.	1124	Budapest	Thomán I. u. 17.	1-398-1653
dr. Varga Sándor	Hortseed Kft.	5800	Mezőkovácsháza	Ipartelepi út 2.	68-381-022
Póttag					
Falusi János	Gabonatermesztési Kut. Kht.	9761	Táplánszentkereszt	Rumi u. 25-27.	94-577-220

termesztése durván 37 000 Ft/ha támogatásban fog részesülni. Ez önmagában persze nem kevés, de ha hozzátesszük, hogy a jelenlegi EU tagok a még működő fehérjetámogatás keretében kb. 90 000 Ft/ha támogatást kapnak, akkor már nem olyan kedvező a helyzet.

Fontos megjegyezni, hogy az Európai Unió az egyes növények csoportosítását máshogy értelmezi, mint azt a hazai gyakorlatban megszokhattuk. Így a szója, a repce és a napraforgó mellé, az olajos növények közé került besorolásra.

A csatlakozással sem valószínű, hogy új piacok megnyitása fellendülést jelenthetne az ágazat számára. A jelenlegi tagországok fehérjenövényekből mindössze 25–30%-ban önellátóak. A kialakult helyzet azonban nem a maximálisan realizálható terméspotenciál eredménye, hanem egy 1992-es USA – EU egyezmény következménye, amely nagymértékben korlátozza a vetésterületek nagyságát. A piacszerezést tovább nehezíti az újonnan csatlakozó országok számára az a megkötés, hogy az előző három év átlagos olajtermesztő területei után kapnak csak támogatást.

A szekció bizottsági választások előadásait a **Biovetőmag Szekció Bizottság** részéről **dr. Szántosi Antalné** elnök beszámolója zárta. Az előadó ismertette a szekció elmúlt négy éves dinamikus fejlődését, a jogszabályváltozásokat és a Szekció Bizottság által elért eredményeket. Az ágazat fejlődését érdemes figyelemmel kísérni, hiszen a csatlakozás kevés nyertesének egyike lehet.

A Biovetőmag Szekció a Vetőmag Terméktanács legfiatalabb szekciójaként 1999-ben alakult 24 taggal. Az eltelt időszakban a tagok száma jelentősen megnőtt, 2004-ben 94-en regisztrálták magukat a Biovetőmag Szekcióban. A Szekció megalakulását az ökológiai (bio) gazdálkodás hazai terjedése, illetve az ökológiai gazdálkodásban használható szaporító

tóanyagokra vonatkozó követelményrendszer indokolta.

Az ökológiagazdálkodás már az 1980-as években megjelent Magyarországon, azonban a fejlődés lassú volt, a hivatalos elismerés sokáig váratott magára. Az agrártárca pályázati rendszere csak 1997-től biztosított éves szinten mintegy 100 MFT támogatást az ökológiai gazdálkodásra átállók számára. Ez a jelképesnek tekinthető támogatás is látványosan növelte az átállási kedvet.

Az igazi áttörést, az ökológiai gazdálkodás területén a hazai jogszabályok megjelenése, valamint a 2002-ben beindított Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program jelentette. A hazai pályázati rendszer 2002 és 2003 évek újdonsága volt, hogy az EU gyakorlathoz hasonlóan, nemcsak az átálló, hanem már az átállt területeken folyó termelést is támogatta.

Az EU-ban jogszabály szerint az ökológiai gazdálkodás során ökológiai vetőmagot kell felhasználni. Amennyiben nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségű vetőmag, az ellenőrző szervezet engedélyezheti a konvencionális, tiltott anyagokkal nem kezelt vetőmag felhasználását. A vetőmag és szaporítóanyag ökológiai gazdálkodásból származónak tekinthető, ha az

ökológiai gazdálkodás követelményeinek megfelelően termelték az anyanövényeket legalább egy generációban, élő kultúrák esetén legalább két generációs időszakon keresztül. A biovetőmag előállítás a szokásos szántóföldi (OECD) ellenőrzésen, fémzároláson, és vetőmag-minősítésen (ISTA) kívül az ökológiai gazdálkodás követelményeinek való megfelelést is jelenti.

Egy tavaly megjelent EU rendelet alapján legalább 2006-ig továbbra is van lehetőség a fent említett elv szerint nem ökológiai gazdálkodásból származó vetőmag használatára, de további szigorításokkal. A rendelet előírja, hogy minden tagállamnak számítógépes adatbázist kell létrehozni azoknak a fajtáknak a nyilván tartására, melyekből ökológiai gazdálkodásból származó vetőmag vagy burgonyatermék rendelkezésre áll a tagállam területén. Hosszas, az összes érdekelt féllel folytatott egyeztetés eredményeképpen, az adatbázis kezelője az OMMI lett. Az engedélyezésért továbbra is a szerződött ellenőrző szervezethez kell fordulni. Változás, hogy engedély egyszerre csak egyedi felhasználónak adható ki egy szezonra. Általános engedély egy adott fajra csak abban az esetben adható ki, ha a kívánt fajnak egyetlen fajtája sem szerepel az adatbázisban, fajtára pedig akkor, ha igazoltan az adatbázisban szereplő egyik fajta sem megfelelő a felhasználó számára.

Az ökológiai termesztés sikerének egyik záloga a végfelhasználó igényeit kielégítő, a leggyakrabban fellépő betegségeknek ellenálló fajták kiválasztása.

A Szekció Bizottság 1999-ben a Vetőmag Terméktanács elnökségén keresztül megkereste a fajtajogosultakat, mint a fajtáik legjobb ismerőit, hogy segítsenek ismereteik alapján annak a fajtakörnek a kiválasztásában, amely alkalmas lehet ökológiai körülmények közötti termék-előállításra. A kezdeményezés sajnos nem lett táptalajra. A fajtatulajdonosok többsége még nem látott üzleti lehetőséget az ökológiai vetőmagok termesztésében.

Biovetőmag Szekció Bizottság tagjai

Név	cégnév	irsz	város	utca	telefon
Boda Mihály elnök	Hortobágyi Természetvéd. és Génmegőrző Kht.	4071	Hortobágy	Czinege J. u. 1.	52-589-122
Veisz Ottó elnökségi tag	MTA Mg. Kutatóintézet	2462	Martonvásár	Brunszvik u. 2.	22-569-506
Ács Sándorné	Kishantosi Vidékfej. Közp. Kht.	2434	Hantos-Kishantos	Pf.: 1.	25-506-020
Czeller Gábor	magánszemély	7090	Tamási	Árpád u. 67.	74-570-191
dr. Hangyel László	Károly R. Főisk. Fleischmann Kut. int.	3356	Kompolt	Fleischmann u. 4.	36-489-082
Kótai Csaba	Gabonatermesztési Kut. Kht.	6726	Szeged	Alsó Kikötő sor 9.	62-435-235
dr. Szántosi Antalné	Biohungaricum Kft.	5540	Szarvas	Külterület 030/2.	66-312-681
Uzonyi András	Bólyi Mg. Rt.	7775	Kislippó	Kossuth L. u.	72-456-031
dr. Zsigrai György	DE ATC Kutatóintézet	5301	Karcag	Pf.: 11.	59-311-255
Póttag					
Albertné Hámosi Katalin	Primag Kft.	9022	Győr	Czuczor G. u. 18-24.	96-618-860

VETŐMAG BÖRZE

(2004. február 10.)

A probléma kezelésére újból esély nyílt, mivel a Biokontroll Hungaria Kht. egy elnyert pályázat keretében megpróbálta egy bio- ajánlati fajtalistát összeállítani a hozzá tartozó kísérleti metodika kidolgozásával. A projekt megvalósításának irányítására létrejött az érintettekkel álló Ökovetőmag Műhely, melynek tagja a Terméktanács Biovetőmag Szekciója is.

A Bizottság talán legfontosabb eredményének az tekinthető, hogy megpróbálta felkészíteni, mind az ökovetőmag termelőket, mind a felhasználókat azokra a követelményekre, amelyeknek meg kell felelni az EU-hoz való csatlakozás után. Ha lassan is, de megindult Magyarországon az ökológiai vetőmagtermesztés és felhasználás. A legnagyobb vetésterületen termesztett növényfajokból várhatóan önellátóak leszünk 2004-ben.

Várhatóan az ökológiai vetőmagtermesztés olyan lehetőség lesz az EU-ba történő belépés után, amit kár lenne kihasználatlanul hagyni. A magyar mezőgazdaságnak kevés olyan szegmense van, amely a csatlakozás után is sikeres lehet. Egyik ilyen terület minden bizonnyal az ökológiai vetőmagtermesztés.

A szekció bizottságok elnökeinek beszámolóját követően került sor az új bizottságok megválasztására. Az alapszabály külön Jelölő Bizottság megalakítását nem írja elő, a jelöltek névsora részben a szekció elnökök javaslata által, illetve több, a területen jártas terméktanácsi taggal történt szóbeli egyeztetés alapján alakult ki.

A választás a jelöltek egyenkénti bemutatásával, neveik és a képviselt cégek kivetítésével kezdődött. A jelöltek ismertetése és elfogadása után, mód volt arra, hogy a résztvevő tagok további személyeket javasoljanak. Új jelöltek 50 % +1 szavazattal kerülhettek föl a jelölőlistára. Ebben az esetben azonban ismételt szavazásra kellett bocsátani a jelölőlistát, mely eredményeképpen csak a legtöbb szavazatot kapott 10 jelölt került fel a listára. A 10. helyezett póttagként. Miután már végérvényesen kialakult a jelölőlista, a tagoknak meg kellett szavazniuk, hogy nyíltan vagy titkosan kívánnak szavazni a jelöltek küldötté választásáról.

A szavazás a résztvevők döntése alapján mind a hét szekcióban nyíltan történt. A véglegesített jelölőlistán szereplő jelöltek a résztvevő tagok egyhangú szavazata alapján szekció bizottsági tagokká, és egyben a terméktanács küldöttéivé váltak. A választások záró momentumaként került sor a szekció bizottságok elnökének, illetve helyettesének az új bizottsági tagok által történő megválasztására.

A szavazás eredményeként kialakultak az új Szekció Bizottságok, melyeket a mellékelt táblázatok tartalmaznak.

Ruthner Szabolcs

Feladatult kaptam, hogy a jelenleg készülő, és május 1-jével életbe lépő új vetőmag jogszabályokról rövid tájékoztatást adjak. A témát úgy kívánom megközelíteni, ahogy azt egy vetőmag-felhasználónak, a termelőnek célszerű megismerni.

2003-ban megjelent az LII. számú úgynevezett „Vetőmag törvény”. A napokban napvilágot látnak – a törvény végrehajtási utasításaként – a szaporítóanyag forgalmat szabályozó rendelkezések. Most a növényfajták elismerésével, a szántóföldi és zöldségnövények vetőmag-előállításával és forgalmazásával foglalkozó jogszabályokról szeretnék összefoglalót adni.

A növényfajták elismerése azt jelenti, hogy adott növényfaj morfológiai (DUS) és teljesítmény vizsgálata után a növényfajta állami elismerést kap, és forgalomba hozható. Az EU fajtól függően két csoportot ismer. Az úgynevezett A listás fajok esetében a fajták minősítése kötelező. B listás fajoknál a fajta tulajdonosa dönti el, hogy akarja-e esetleg minősíteni. A két listának a vetőmag-forgalmazásban is van jelentősége. Az A listás fajok fajtáinál kötelező az állami minősítés, míg a B listás fajoknál a

tulajdonos szabadon hozhatja – természetesen a vevők igényeinek megfelelően – forgalomba. A minősített fajták úgynevezett Nemzeti Fajtalistára kerülnek. A Nemzeti Fajtalisták összessége adja az úgynevezett EU Közösségi Fajtalistát. Szántóföldi növényeknél az állami elismerést követő 2 hónappal, zöldségnövényeknél az elismerés után 1 hónappal a fajták felkerülnek az EU Közösségi Fajtalistára. Az EU területén a Közösségi Fajtalistán lévő fajták szabadon termesztethetők, forgalmazhatók, vetőmagjuk vetésre felhasználható. Így előfordulhat, hogy egy adott fajta nem a saját körülményeinek megfelelő termesztési viszonyok közé kerül. Ennek elkerülésére, egyrészt a forgalmazó felelőssége ad biztossítékot, másrészt egyértelműen a felhasználó döntése a meghatározó. Vagyis, minden gazdálkodó saját felelősségére veti el az adott fajtát. Ezáltal vagy csalódik, vagy jó eredményt ér el.

Az EU gyakorlata az **ajánlati fajtalista** kiadása. Legtöbb helyen állami pénzből, de civil szervezetek szervezésében kísérleti hálózatot működtetnek és vizsgálják az elismert fajták teljesítőképességét adott tájegységen belül. Maga a fajtaelismerés módszere érdemben nem tér el az eddigi hazai gyakorlattól.

A szántóföldi növények vetőmag-minősítése is nagyjából megfelel az eddigi magyar gyakorlatnak, hiszen úgy mondtuk, hogy *a most leköszönő jogszabályaink 90%-ban megfelelnek az EU direktíváknak. A 10% azonban igen jelentős kérdéseket tartalmaz.* Nézzük ezeket:

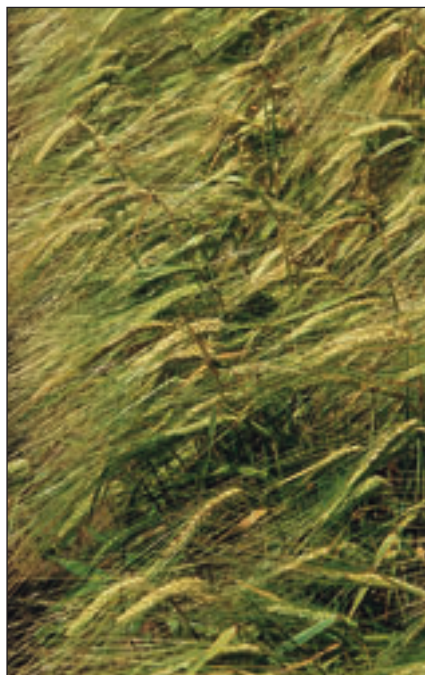

➤ A vetőmag, minősítése után, (az állami elismertetés rendszeréből is adódóan) az egész EU piacon szabadon forgalmazható. Ez azt jelenti, hogy küllemileg (címke és okmányolás) az egész EU-ban egységes bizonylatolási rendszer van. Ha valaki, mondjuk Gödöllőn, lezárta egy vetőmagtételt és eladja, minden külön vizsgálat nélkül vevője azt már másnap Portugáliában is forgalomba hozhatja. Ez a rendszer a vetőmag-előállítóinkra komoly felelősséget hárít. Olyan minőségű, egyöntetű vetőmagot kell minősíteni, ami bárkinek a kritikáját kiállja.

➤ A fentiekből adódóan *egy vetőmagtétellel, ha beérkezik az EU tagállamokból magyar területre, nem kerül átjárásra.* Tehát eredeti formájában lehet elvetni. Két kötelezettség van viszont, ami a vetőmag „importörhöz” kapcsolódik. Egyrészt nyilatkozni kell, hogy az adott fajta melyik EU tagállam Nemzeti Fajtalistáján szerepel, másrészt egy hivatalos mintát kell letétben helyettesen vevőjénél, vagy a magyarországi forgalmazónál. Ez a minta lehet alapja minden további vetőmag, vagy fajta reklamációjának.

➤ Új téma, hogy megszűnik a vetőmagvak fémezési ideje. Eddig a vetőmag fémezési ideje a fémezés időpontjától számított egy év volt, egy-két faj esetében ettől rövidebb. Az egy év leteltével megújító fémezést kellett elvégezni, ismételt vizsgálatra az adott tétel paramétereit. Május 1 után fémezett vetőmagtételknél az *érvényesség időpontja nem naptári időszakhoz, hanem az adott tétel minőségéhez kötött.* A rendelet fajonként rögzíti a minősítés alsó határértékeit. Tehát pl. ha egy adott fajnál a csírázóképesség a rendeletben minimálisan 80%, de az adott tétel fémezésekor mondjuk 98%-ot csírázott, ezzel a csírázási értékkel került minősítésre, és forgalomba. S mindaddig forgalmazható, amíg csírázóképessége nem csökken 80% alá. Ez a kérdés rögtön két problémát vet fel. Egyrészt, a jövőben, az adott vetőmagtétel értékét nem a minősítés ténye, hanem azon belül a minőség fokozatai döntenek el. Másrészt, akinek olyan vetőmagtétel kerül a tulajdonába, melynek csírázóképessége a megengedett határérték alá esett, szabálysértést követ el, büntethető és a fémezett vetőmag megsemmisítendő. Önök

végiggondolhatják, hogy mindennek milyen gyakorlati következményei vannak. A 80-as években, Németországban járva egy tasakos vetőmagvakat forgalmazó cégnél feltettem kérdésként: mi történik akkor, ha az általa forgalmazott vetőmagtétel szabvány alatti minőségre változik? A válasza az volt, hogy ilyen nem fordulhat elő. Természetesen tovább feszegettem a kérdést: olyan nincs, hogy ennek a veszélyével nem kellene számolni? „Ez azért nem történhet meg, mert, ha előfordul, ő a vevővel azonnal megegyezik, az árut kicseréli, kártérít, és mindent elkövet, hogy az esemény ne kerüljön napvilágra, ezen ugyanis cége jövőbeli léte múlik.” Tisztelettel kérem hallgatóságomat – a világos válasz alapján –, gondolják végig ezt a folyamatot. És e szerint cselekedjenek a jövőben egy vetőmag értékesítésekor, vagy egy vetőmag vétele során. Egy szót az engedélyes vetőmag-forgalomról. A minősítés az egész EU területére vonatkozik. Ha egy közvetlenül árutermelést szolgáló vetőmag minősége, a vizsgálattal határérték alatti, annak forgalomba hozatalára engedélyt csak Brüsszel adhat. Ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy erre nem számítsunk. Továbbszaporításra kerülő magas felszaporítási fokú vetőmagra, ami felszaporítási rendszerbe kerül felhasználásra – belső szabályaink szerint – az OMMI adhat engedélyt.

➤ *Zöldség vetőmagvak esetében változatlanul fenn áll az állami vetőmag-*

minősítés lehetősége, de a gyakorlat az úgynevezett standard vetőmag-előállítás és minősítés. A standard vetőmag-előállítás, illetve forgalmazás azt jelenti, hogy a „fajta tulajdonosa” gondoskodik a standard anyamag előállításáról, annak fajtatisztaságáról, az ebből végzett továbbszaporításról, az előállított standard vetőmag minőségéről. Ez tulajdonképpen ugyanolyan minősítési eljárási rendet követ meg a fajtatulajdonostól, mint amelyet az állami vetőmagvizsgálat végez az államilag minősített vetőmagvaknál. Tehát szántóföldi szemle, vetőmagvizsgálat, vetőmag-minősítés, stb. Amit részben saját okmányokkal, részben az OMMI laboratóriumokkal végzett vizsgálatokkal oldhat meg. Ez tulajdonképpen egy zárt rendszerű felszaporítás.

Felmerülhet Önökben a kérdés: miért más a zöldség vetőmagvak kezelése, mint a szántóföldi vetőmagtételé? Ennek oka a zöldségvetőmag jellegéből adódik: sok a fajta, kicsik a vetőmagtétel, többféle a felhasználási cél, és az előállítás követelményrendszere (pl. hibrid vetőmag-előállítás). Mindez olyan feltételeket határoz meg, amire érdemben állami ellenőrzés nem vállalkozhat. Ezt csak felelősséggel a fajta tulajdonosa tudja ellátni, és mivel a felelősség így is – úgy is a fajtatulajdonosé, ezért annak minősítési feladataiért is legyen felelős a fajtatulajdonos. Ez a szemlélet az EU-ban évtizedek óta, nálunk évek óta alakult ki, és fejlődött jelenlegi formájára.

Az EU csatlakozás vetőmag-forgalmazási következményeiről napokat lehetne beszélni. Itt csak azt az egy-két momentumot szerettem volna kiemelni, melyekkel Önök, mint felhasználók, május 1 után találkozhatnak.

Végezetül egyetlen egy mondatot még: **A vetőmag minden állami ellenőrzés ellenére bizalmi cikk.** Kérem Önöket, hogy attól vásároljanak, akitől eddig is tették, akinek munkájában megbíznak, és csak úgy lépjenek a várható fajtakínálat, vetőmagkínálat irányába tovább, ha ezzel a bizalommal rendelkeznek. Mert akármilyen történik, elsősorban az a gazdálkodó a vesztes, aki nem megfelelő fajta, nem jó minőségű vetőmagját használta fel. Ez a veszteség nemcsak az adott termés mennyiségét veszélyezteti, hanem minőségét is, így piaci értékesíthetőségét is.

Dr. Hullán Tibor

Tájékoztatás a vetőmag- termesztés támogatásáról

(OMMI díjtételek 50%-ának visszaigénylése)

2003. évben az agrárgazdasági és vidékfejlesztési célok 2003. évi költségvetési támogatásáról szóló **3/2003. (I. 24.) FVM rendelet 230. §-a** alapján lehetett támogatást igényelni a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál (továbbiakban: MVH).

A 2003. évben kb. 1600 db pályázatot nyújtottak be, melyek alapján 241 millió Ft értékben adtuk ki igazolást.

A 290/2002. (XII. 27.) Kormányrendelet 5. § (1) bekezdése a) pontja alapján a támogatás, – költségvetési előirányzat forráshiánya esetén –, a pályázat befogadása felfüggeszthető, visszautasítható. E pontban foglalt felhatalmazás alapján a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium 2003. december 1. 12 órai időponttal, a pályázat alapján igényelhető támogatások befogadását felfüggesztette. E felfüggesztés a 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet 230. §-a szerinti pályázat alapján igényelhető támogatásra is kiterjedt.

Az MVH a 2003. december 1. előtt beérkezett, de még el nem bíralt pályázatokat elbírálta, a határozatokat a pályázók részére kiadta. A 2003. december 1. és 15. között beérkezett pályázatok befogadását felfüggesztette, személyes benyújtás esetén a pályázatok átvételének megtagadásával, illetve postai érkezés esetén a pályázatok feladóhoz történő visszaküldésével. A 2003. december 16-án és azt követően beérkezett pályázatok esetében, a pályázatokat az MVH elbírálta, a határozatokat a pályázók részére kiadta.

Az egyes agrártámogatási földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszteri rendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló 127/2003. (XII. 17.) FVM rendelet 1. § (1) bekezdése kimondja, hogy a 3/2003. (I. 24.) és az azt módosító FVM rendeletek 2003. december 31-én hatályukat veszítik azzal, hogy a folyamatban lévő ügyekre vonatkozó előírásait kell alkalmazni.

A 127/2003. (XII. 17.) FVM rendeletben a „folyamatban lévő ügy” kifejezés eljárásjogi fogalom, s a hatályon kívül helyezés időpontját megelőzően már benyújtott pályázatokra utal. A 2003. december 31. után benyújtott pályázatok nem minősülnek olyan folyamatban lévő ügyeknek, melyekre a hatályon kívül helyezett rendelet előírásait továbbra is alkalmazni lehetne, függetlenül attól, hogy

2003. évben felmerült költségek visszatérítésére irányulnak.

2004. évben a 2004. évi nemzeti hátskörben nyújtott agrár- és vidékfejlesztési támogatások igénybevételének feltételeiről szóló **25/2004. (III. 3.) FVM rendelet 135. §-a** alapján lehet támogatást igényelni az MVH-tól.

A visszaigénylés módja és menete részben eltér a korábbi évek gyakorlattól:

Az igényléshez *nem kell csatolni* a cégkivonat, vállalkozói igazolvány, őstermelői igazolvány, családi gazdálkodókról szóló határozat másolatát.

Fontos, hogy az igényt benyújtó a 141/2003 (IX. 9.) Kormányrendelet szerint legyen regisztrálva az MVH-nál, a *regisztrációs számot fel kell tüntetni* a Támogatási kérelmen.

A visszaigénylésekhez a 25/2004. (III. 3.) FVM rendelet mellékleteit (20. és 32. számú mellékletet is!) ki kell kitölteni és az MVH-hoz beküldeni.

Teljesen új, hogy a Támogatási kérelmek *benyújtása folyamatos*, nincs határidőhöz kötve, és *hiánypótlásra van lehetőség*.

Az eddig benyújtott támogatási kérelmek alapján a felsoroltakon kívül a következő problémák merültek fel:

A 25/2004. (III. 3.) FVM rendelet *lehetőset ad* a 2003. év végén keretkimerülés miatt elutasított (2003. decemberében be nem fogadott – 2003. novemberi-decemberi számlák –, valamint a 3/2003. (I. 24.) FVM rendelet hatályon kívül helyezése miatt elutasított pályázatok – 2004. január-februári számlák) ismételt, 2004. június 30-ig történő benyújtására. Felhívjuk a pályázók szíves figyelmét, hogy csak a 2004. évi rendelet szerinti formanyomtatványon benyújtott kérelmeket tudja az MVH elfogadni. (Nem elég egy kérelem, miszerint az MVH vegye figyelembe a korábban benyújtott elutasított pályázatokat.)

Nagyon fontos, hogy a **kérelmeket a H-1385 Budapest 62., Pf. 867. címre küldjék.** (Ne az MVH megyei kirendeltségeihez és ne a Soroksári útra.)

Nógrádi Judit

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
Nemzeti Támogatások Igazgatósága
Növényi Termékek Osztálya

Növényfajták védelme (fajtaoltalom)

A csatlakozással életbe lépett új jogszabályok, a fajtaoltalom szemléletében is jelentős változást hoztak.

Az Európai Unió meghatározóan két-féle, tartalmában azonos, területi határaitban eltérő növényfajta oltalmi rendszert ismer.

A tagországok saját területükre nemzeti növényfajta oltalmat biztosítanak. Magyarországon ezt a többször módosított 1995. évi XXXIII. törvény 5. része tartalmazza, melyet a 20/2002. (XII. 12.) számú IM rendelet egészít ki. A hivatkozott jogszabályok pontosan tartalmazzák az eljárás és a feltételek rendjét. Itt csak leegyszerűsítve emelném ki, ami a növényfajta oltalom alapvető követelménye. Ezek:

- megkülönböztethetőség, állandóság és egyöntetűség (egyneműség), tehát a DUS megléte,

- az újdonság, vagyis, hogy a bejelentés napja előtt (elsőbbségi nap) egy évvel belföldön nem került forgalomba,

- megfelelő fajtanév.

Az oltalom időtartama 25 év (szőlők és fák esetében 30 év).

Az oltalmazott növényfajták felhasználói licence díjat kötelesek fizetni.

Az EU tagállamok területére 2100/94/EK sz. rendelet biztosítja a növényfajták tulajdonjogát. Ez a rendelet is többször módosult. A növényfajta oltalom feltételei azonosak a nemzeti oltalomnál leírtakkal. Az oltalom időtartama itt is 25, illetve 30 év.

Az EU jogszabályok átvétele megszüntetett egy speciális magyar gyakorlatot. A régi magyar jogszabályok szerint az állami elismeréshez nem kapcsolódott tulajdonvédelem. De azzal, hogy a fajtát elismerésre bejelentő szervezet hozzájárulása kellett a vetőmagtétel minősítéséhez, esetleges exportjához egy hasonló fajtatulajdonosi szemlélet alakult ki. Ez most megszűnt. A fajta előállítója, elismerésre bejelentője, el kell döntse, hogy a fajta tulajdonvédelme érdekében igénybe veszi-e a növényfajta oltalom rendszerét. Ezt az oltalmazás költségein keresztül kvázi megfizeti, vagy a vetőmag-forgalmazás, szerződéses felszaporítás rendszerén keresztül kézben tartja fajtáját és így akadályozza meg a jogosulatlan fajtahasználatot. Ez utóbbira, az EU tagállamok sajátosságaihoz igazodva, többféle szerződéses rendszert alakítottak ki. Valószínűleg nekünk is ez irányban kell továbblépni.

-hullán-

„NÖVÉNYÚTLEVÉL”

A vetőmag-szaporítás és -forgalmazás növény-egészségügyi ellenőrzése EU csatlakozásunk után

A növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I. 17.) FVM rendeletet a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 37/2003. (IV. 4.) FVM rendelete (a továbbiakban: rendelet) módosította.

A 4. számú melléklet II. szakasza tartalmazza azokat a növényeket, növényi termékeket és egyéb anyagokat, amiket – EU tagállamokon belül – növény-egészségügyi ellenőrzésben kell részesíteni.

E szerint növény-egészségügyi szempontból *ellenőrzés-köteles a napraforgó, a lucerna, a bab és a paradicsom vetőmag-előállítás.*

A felsorolt növények termesztésének vegetációban történő ellenőrzését a növény-egészségügyi hatósággal kell elvégezni, *de forgalmazásukhoz nem szükséges „növényútlevél” kiadása.*

Ugyancsak e növényekből továbbszaporítási céllal termesztett bármely szaporítási fokozatú vetőmag termesztését – a faj, fajta, mennyiségi és területi adatok megjelölésével – a termelő *legkésőbb minden év május 15-ig köteles az illetékes Növény és Talajvédelmi Szolgálatnak* (a továbbiakban: szolgálat) *bejelenteni.*

A bejelentést a növény-egészségügyi feladatok végrehajtásának részletes szabályairól szóló 7/2001. (I.17.) FVM rendelet 10. számú mellékletében meghatározott „Nyilvántartási Úrlap”-on kell megtenni, melyet az illetékes megyei szolgálattól lehet igényelni. A szolgálat a bejelentőt nyilvántartásba veszi, és egyedi azonosító (regisztrációs) számmal látja el.

A szolgálat a bejelentett területeken elvégzi a vizsgálatokat, (szükség esetén laboratóriumi vizsgálatokat is), és az eredményről szemlejegyzőkönyvet állít ki. Az eladásra (forgalmazásra) szánt vetőmagtétel szállítását kísérő okmányra (szállítólevél, stb.) a termelőnek a regisztrációs (nyilvántartási) számát rá kell vezetnie.

A szaporító és ültetvényanyag előállítók még akkor sem mentesülnek a nyilvántartási kötelezettség alól, ha saját célra állítják elő a termékeiket. Ez a kötelezettség a kiskertben, vagy hobbikertben, saját célra előállított vetőmagra nem vonatkozik.

A vetőmag-előállításra és forgalmazására vonatkozó különleges növény-egészségügyi előírások a következők:

Napraforgó vetőmag

A termőterületnek, ahol a vetőmagot előállították, mentesnek kell lennie napraforgó peronoszpórától (*Plasmopara halstedii*), vagy a vetőmagot – a rezisztens fajták vetőmagjának kivételével – napraforgó peronoszpóra elleni kezelésben kell részesíteni.

Lucerna vetőmag

A termelés helyén az utolsó teljes vegetációban nem észlelték a szárfonálféreg (*Ditylenchus dipsaci*) okozta tüneteket és a reprezentatív mintán végzett laboratóriumi vizsgálat nem mutatta ki a károsító jelenlétét, vagy az értékesítés előtt gázosítást végeztek.

Hatósági nyilatkozattal igazolni kell, hogy a vetőmag a lucerna baktériumos hervadásától (*Clavibacter michiganensis* spp. *insidiosus*) mentes területről származik, vagy

- a vetőmag betakarításakor a növényállomány még nem kezdte meg a vetéstől számított negyedik vegetációs időszakot és előzőleg nem több, mint egy alkalommal takarítottak be a vetőmagot, vagy
- az EU-ban értékesített vetőmag minősítésére vonatkozó szabályokban meghatározott közömbös anyag mennyisége nem haladja meg a 0,1 súlyszázalékot, vagy
- a termőhelyen, illetve annak közelében termesztett lucerna terményen a legutóbbi két vegetációban nem észlelték a kórokozó tüneteit, vagy
- a termesztés helyén a vetést megelőző három évben lucerna állomány nem volt.

Bab vetőmag

A termőterület a bab baktériumos barnafoltossága (*Xanthomonas campestris* pv. *phaseol*) kórokozótól mentes, vagy a vetőmagvakból megvizsgált minta alapján mentes a kórokozótól.

Paradicsom vetőmag

A vetőmagot savas extrakciós módszerrel nyerték és a vetőmag olyan területről származik, ahol a paradicsom baktériumos rákja (*Clavibacter michiganensis* spp. *michiganensis*) és a paradicsom baktériumos varasodása (*Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria*) nem fordult elő, vagy

- a termőhelyen az utolsó vegetációs időszakban nem észlelték a fenti károsítók okozta betegségek tüneteit, vagy
- a vetőmag hatósági vizsgálat alapján a fenti károsítóktól mentesnek találták.

A rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza azon növényeket, növényi termékeket és egyéb anyagokat, amiket növény-egészségügyi vizsgálatokban kell részesíteni és a *forgalmazáskor növényútlevéllel kell ellátni.*

E vetőmagvak az alábbiak:

- *vöröshagyma* (*Allium ceoa*)
- *mogyoróhagyma* (*Allium ascalonicum*)
- *metéőhagyma* (*Allium schoenoprasum*)

Ezen növények vetőmag-előállító területeit is *növény-egészségügyi ellenőrzésben kell részesíteni*, és a termesztés helyének, illetve a megtermelt vetőmagvaknak mentesnek kell lenniük a rendelet 1. és 2. mellékletében felsorolt zárlati károsítóktól. A rendelet módosítása értelmében *már 2003. július 1-jétől kötelező a növényútlevél alkalmazása.*

A termékhez kiadott növényútlevél igazolja, hogy az előállított vetőmag az illetékes szolgálat által növény-egészségügyi ellenőrzésben részesült, az előírásoknak megfelel, és előállítója a hivatalos termelői nyilvántartásban szerepel. A növényútlevél-rendszer működtetése a Szolgálat feladata, de kiadását átruházhatja valamely társhatóságra vagy arra alkalmas termelőre, felvásárlóra, gyűjtő raktározóra, forgalmazóra, importőrre.

A növényútlevél lehet a termékhez kiadott certifikációs címke, amelyet a Szolgálat igazolására és ellenőrzése mellett az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet ad ki a termelőknek, illetve a forgalmazóknak. A későbbiekben is azt az elvet követjük, hogy ahol valamilyen minőség-tanúsítással kapcsolatos címke van forgalomban, az egyben növényútlevélként is szolgálja. Azon növényeknél, növényi termékeknél, ahol a társhatóság részéről minőség-tanúsítási címke nem kerül kiadásra a szolgálat eseti felhatalmazása alapján a növényútlevelet a termelő, felvásárló, gyűjtőraktározó, importőr is kiadhatja. Ahol ez nem valósítható meg, ott a *növényútlevelet az illetékes szolgálatok adják ki.*

A növényútlevél formájára egységes közösségi előírás nincs, csak a tartalmi elemeket szabályozták. Lehet címke, vagy a szállítmányt kísérő dokumentum, mely az ellenőrzés-köteles termékek kereskedelmi egységére alkalmazandó. Ha a küldemény azonos helyről, ugyanaból a fajtából származik, és azonos rendeltetési helyre szállítják, akkor a növényútlevél szállítmányonként szükséges. Ettől eltérő esetekben, egy szállítmány több növényútlevelet igényel, amiket termelési helyenként, termékenként, fajtánként, rendeltetési helyenként kell kiadni. A növényútlevél feltüntetendő adatok (rendelet B. rész) 10. sz. melléklet:

1. „Növényútlevél”,
2. Magyarország kódja (44),
3. felelős hatóság feltüntetése,
4. termelő nyilvántartási száma,
5. egyéni sorozatszám, (növényútlevél száma),
7. termék mennyisége,
8. „ZP” jelzés,
9. „RP” jelzés csere esetén.

Vannak olyan növények, növényi termékek, amikhez egyedileg, illetve csomagolási egységenként kell kiadni a növényútlevelet. Ilyenek az egyes vegetatív szaporítóanyagok, illetve a vetőburgonya is, ezeket a végfelhasználónak történő eladásnál is el kell látni növényútlevéllel (rendelet 5. sz. melléklet A. rész I. szakasz).

A növényútlevél köteles vetőmagvak forgalmazásánál, – a végfelhasználónak történő eladásnál –, az áruhoz nem kell növényútlevelet kiadni. Ebben az esetben növényútlevelet a termelő, gyűjtőraktározó, forgalmazó, importőr által forgalmazott áruhoz szükséges adni.

Növényútlevél ilyenkor az áru számlája, szállítólevél vagy bármely kísérő dokumentum, amennyiben az tartalmazza a növényútlevélre vonatkozó adatokat. A kísérő okmány részeként kiállított növényútlevél a rendelet 10. sz. melléklet B. rész 1–10 pontjában felsorolt adatokat kell feltüntetni.

A kísérő okmány mellett szükség van úgynevezett *hatósági címke kiadására is*. A hatósági címkének a rendelet 10. sz. melléklet B. rész 1–5 pontjában felsorolt adatokat kell tartalmaznia. A címkét úgy kell csatolni (ráragasztani, rátűzni) a szállított vetőmagvak csomagolóanyagához, vagy azokat szállító járműhöz, hogy ne lehessen a címkét újra felhasználni.

A fenti vetőmagvak szállítása, forgalmazásakor az alábbiak szerint kell eljárni:

- az árusítóhely tulajdonosának (vetőmagbolt) a termelőtől, gyűjtőraktározótól, importőrtől vásárolt vetőmaghoz kérni kell a növényútlevelet. Azt egy évig meg kell őriznie és kérésre a növényvédelmi

szolgálat felügyelőjének be kell mutatni,

- ha a kereskedelmi egység végfelhasználónak (kistermelő, hobbi-kertész) adja el a vetőmagot nem kell növényútlevelet kiállítania. Növényútlevélnek kell kísérsnie azonban az árut, ha azt további kereskedelmi céllal adja tovább. Ebben az esetben viszont kérni kell az illetékes Növény és Talajvédelmi Szolgálattól a nyilvántartásba vételt és a növényútlevél kiadásához az eseti felhatalmazást.

A kiadott növényútlevél – későbbi időpontban – az EU bármely részében kicserélhető egy másik növényútlevéllel. Cseréjére, a szállítmány felosztása vagy összevonása esetében lehet szükség. *Csere csak a hatóság által nyilvántartott termelőnél lehet.* Az „RP” jelzéssel ellátott útlevelet az illetékes szolgálat adhatja ki, s fel kell tüntetnie az eredeti termelő, illetve az importőr nyilvántartási számát is.

Védett zónába, illetve harmadik országba történő vetőmag szállítások előírásai a „Vetőmag” folyóirat X. évfolyam 2003/3. számában megtalálhatók.

Szőnyegi Sándor

A vetőmaghasználat szabályai az ökológiai gazdálkodásban

Az ökológiai (biológiai, öko, bio, organikus stb.) gazdálkodás szakmai szabályait az EU-ban különböző rendeletek tartalmazzák. Betartásuk kötelező mindazoknak, akik mezőgazdasági alapanyagokat, élelmiszereket vagy takarmányokat akarnak a fenti megjelöléssel forgalmazni. Az említett jogszabályok több rendelkezést tartalmaznak a vetőmag és szaporítóanyag (továbbiakban: vetőmag) felhasználására vonatkozóan is.

Ezek a jó ellenálló képességű fajták alkalmazására, az ökológiai vetőmag felhasználási kötelezettségére, az ökológiai vetőmag előállítására és a párhuzamos gazdálkodásra (egy üzemen belül ökológiai és szokványos gazdaság) nézve tartalmaznak fontos előírásokat. Nézzük őket egyenként.

Fajtahasználat

Az ökológiai gazdálkodásban a növényvédelem fő eszköze a megelőzés. Ennek na-

gyon fontos része az ellenálló fajták alkalmazása. A hatályos rendelkezések ma még lehetővé teszik a köztermesztésben szereplő összes fajta, hibrid bevonását az ökológiai gazdálkodásba, a később részletezett feltételek szerint. Ezen a területen két korlátozás van. Az egyik, hogy a vetőmag nem lehet kezelt (csávázott) az ökológiai gazdálkodásban nem engedélyezett anyagokkal. A másik, hogy nem lehet genetikailag módosított.

Jelenleg a magyar ökotermesztés nagy esélye, versenyelőnye, hogy nincs a köztermesztésben egyetlen genetikailag módosított fajta sem, ezért nem kell számolni a pollennel történő véletlen szennyezéssel sem. Kulcskérdés ennek a kedvező helyzetnek a fenntartása.

Megjegyzendő, hogy erőteljes törekvések vannak a világban arra, hogy az ökológiai gazdálkodás részére külön folyják fajtanemesítés ökológiai feltételek kö-

zött, és az elismerés érdekében az összehasonlító kísérletek is ilyen körülmények között legyenek beállítva.

Az alapelőírás

Kötelező az ökológiai gazdálkodásból származó vetőmag felhasználása. Ez a jogszabályi rendelkezés évek óta fennáll. Volt mellette azonban egy eltérést engedélyező kitétel: ha nem szerezhető be az ökológiai eredetű vetőmag, akkor – az ellenőrző szervezet engedélyével – a nem ökológiai is használható. 2001 és 2003 végén kétszer is lejárt volna az EU ökológiai jogszabályában (2002/91 EGK Tanácsi Rendelet), és a magyar rendeletekben is a türelmi idő, de a jogszabályok alkotói új határidők megjelölésével, és új feltételekkel továbbra is lehetőséget adtak a konvencionális vetőmag felhasználására. Ennek az oka egyértelműen az, hogy az ökológiai vetőmag-kínálat közel sem elégtet-

te ki a felhasználók igényeit. A most hatályos rendelkezés előírja, hogy az EU minden tagállama működtessen egy elektronikus adatbázist, amely naprakészen tartalmazza az ökológiai vetőmag és a vetőburgonya kínálatot. Magyarországon az ökológiai gazdálkodás felügyeleti hatósága, az FVM, az OMMI-t jelölte ki az adatbázis működtetésére. A www.ommi.hu honlapon lesz az adatbázis elérhető valamennyi érdeklődő részére, legkésőbb a 2004. évi őszi vetéseket megelőzően. Az adatbázisba az ökológiai vetőmag előállítója, forgalmazója teheti fel kínálatát, egy később megjelölt – a vetés időpontjához igazodó – határnapig. A honlapon a kínálatban nem szereplő szaporítóanyagot – a később ismertetett engedélyezési eljárások során – nem létezőnek kell tekinteni.

Az új rendelkezés lényege, hogy az FVM által elismert ellenőrző szervezet az adatbázis figyelembevételével engedélyezheti nem ökológiai vetőmag felhasználását. Az engedélyezési eljárás a felhasználó egyedi kérelmével indul, amelyben részleteznie kell, hogy milyen indokokkal kéri a felmentést. A korán beérkezett kérelmek elbírálásában bevárjuk az ökológiai vetőmag-kínálati adatbázisba történő feltételre kijelölt határnapot. A következő esetekben adhatunk engedélyt nem ökológiai vetőmag felhasználására:

- a termelni kívánt fajnak egyetlen fajtája sem szerepel az adatbázisban (az FVM az ilyen fajra nézve átfogó engedélyt adhat);
- a korábban megrendelt vetőmag szállítása meghúszult, és nincs aki pótolja;
- a termelni kívánt fajta nincs a kínálatban, és a termelő igazolni tudja, hogy a felkínált fajták nem alkalmasak a termesztési cél eléréséhez (az FVM az ilyen fajtára nézve átfogó engedélyt adhat);
- FVM-mel egyeztetett kutatási programokhoz, kisparcellás kísérletekhez, vagy fajtamegőrzési célokhoz.

Csak az engedély kiadása után szabad a nem ökológiai vetőmagot elvetni!

A Rendeletnek van egy melléklete, amely felsorolja azokat a fajokat, melyekre a konvencionális vetőmag felhasználására nem adható engedély. (A melléklet még üres.) Az adatbázisban jelenleg a vetőmagvak és a vetőburgonya szerepel, de az egyéb, nem ökológiai szaporítóanyagot is csak az előzetes engedély birtokában szabad felhasználni.

Az EU tagországoknak éves jelentést kell készíteniük arról, hogy milyen növényekre és milyen mennyiségben adtak ki engedélyt országukban. A közzétett jelentés alapján várhatólag a következő év(ek)ben az egyes tagországokban meg-

termelt vetőmagfeleslegek a nemzeti adatbázisunkban kínálatként meg fognak jelenni, illetőleg nekünk is van rá lehetőségünk, hogy másik országok adatbázisán keresztül tegyünk szállítási ajánlatokat.

Azokban az esetekben, amikor a betakarított termést nem kívánják ökológia jelöléssel forgalmazni, vagy ökológiaiként felhasználni (pl. saját takarmányként, saját vetőmagként stb.), akkor az ökológiai vetőmag felhasználásától el lehet tekinteni (pl. a zöldtrágyánál, méhlegelőnél, az átállás első événél, konvencionálisan történő értékesítésnél, stb.)

Az ökológiai vetőmag termelésének szabályai

Értelemszerű, hogy valamikor fel kell oldani az ökológiai vetőmag felhasználására vonatkozó kötelezettséget. Különböző soha nem kerülhetne be a konvencionális szaporítóanyag (elit, apa és anyavonalak, új fajták stb.) az ökológiai gazdálkodásba. Az előírások ezt úgy oldják meg, hogy az ökológiai vetőmag-előállítás során engedélyezik a tiltott anyagokkal nem csávázott, konvencionális (nem ökológiai) termesztési alapanyag alkalmazását, azzal a kitételrel, hogy az egy éveseknél egy generációt, évelőknél két vegetációs időt kell az anyanövényeknek az ökológiai gazdálkodásban eltölteniük. Egyes lazább értelmezések szerint – főként Ausztriában – az ellenőrzött időszakban bármikor eltölthető ez az idő, még akkor is, amikor a termék egyébként még konvencionálisnak tekintendő (az átállás első 12 hónapja), illetve az átállásból származónak (az első 12 hónap után betakarított, de az átállási idő még nem telt le). A szigorúbb és általánosabb, nálunk is alkalmazott értelmezés szerint azonban csak átállt területen (a növény vetése előtt legalább két ellenőrzött év eltelt) tölthető le ez az időszak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az átállt területre elvetett nem ökológiai anyamagból (anyavonalból, apavonalból) származó termés ökológiai vetőmagot ad, ha az egyéb előírásokat betartják.

Az általános gyakorlat szerint az engedély nélkül felhasznált nem ökológiai vetőmag esetében a termék ökológiaiként nem jelölhető. Elgondolni is rossz, hogy a lazább értelmezés elfogadása milyen kockázatot jelenthetne a főként exportra árut (nem csak vetőmagot!) termelő magyar ökológiai gazdálkodásnak! Könnyen a magyar termékek leértékelődéséhez vezethetne, mivel jelentős piacainkon a szigorúbb értelmezést alkalmazzák.

A párhuzamos gazdálkodás (van ökológiai és nem ökológiai gazdálkodás ugyanabban az üzemben) során a vetőmagra és a fajtahasználatra fontos külön előírások vonatkoznak.

Nyilvánvaló, hogy a rendelkezések az üzemen belüli véletlen, vagy szándékos keveredést akarják kiszűrni, illetve ezt ellenőrizhetővé tenni. Az ökológiai egységben termesztett növényekkel azonos, vagy azoktól alig megkülönböztethető fajta a szokványos gazdasági részben nem termesztendő. Ettől a Biokontroll Hungária Kht. a következő esetekben engedhet meg eltérést:

a) Évelő növénykultúrák (gyümölcs-, szőlő- és komlótermesztés) esetében, feltéve, ha az alábbi feltételeket teljesítik:

- a termelést az átállási tervbe illesztetten, annak részeként folytatják, amire a termelő kötelezettséget vállal, és gondoskodik arról, hogy az ökológiai termelésre való átállást megkezdi a lehető legrövidebb időn belül, amely legfeljebb öt év lehet,
- megfelelő intézkedésekkel biztosítják a különböző egységek területéről származó termékek későbbi keveredésének megakadályozását,
- a Biokontroll Kht.-t az érintett termények betakarításáról legalább 48 órával a munka megkezdése előtt értesítik,
- a betakarítási munka befejezését követően közvetlenül a termelő tájékoztatja a Biokontroll Kht.-t az adott egységben betakarított termés pontos mennyiségéről és a más területről származó terméktől megkülönböztető ismérvekről (minőség, szín, átlagos tömeg, stb.), valamint a termékek elkülönítésére tett intézkedésekről,
- az átállásra vonatkozó tervet, valamint az 1. és 2. gondolatjel alatt előírt intézkedések tervezetét a Biokontroll Kht. jóváhagyta. A jóváhagyást az átállási időszak megkezdését követően évente meg kell erősíteni.

b) Olyan esetben, ha a területet az FVM egyetértésével folyó mezőgazdasági kutatások céljára kívánják hasznosítani, és csak akkor, ha az előző pont 2–4. gondolatjel alatt megfogalmazottakat betartják.

c) Vetőmag, vegetatív szaporító anyagok és facsemetek termelése esetében, és csak akkor, ha az a.) pont 2–4. gondolatjel alatt megfogalmazottakat betartják.

Vizsgáljuk meg, hogy mit jelent az a legizgalmasabb jogszabályi kitétel, hogy „...azoktól alig megkülönböztethető fajta...”. Az alkalmazás gyakorlatában ez azt jelenti, hogy a betakarított termékeknek egymástól szemre megkülönböztethetőnek kell lenniük. Ezzel egyértelműen felértékelődnek azok a fajták, amelyek jellemzően, jól láthatóan különböznek a többi fajtától, például eltérő alakúak, színűek, méretűek.

Dr. Roszík Péter

ügyvezető, Biokontroll Hungária Kht.

A géntechnológiával módosított növényfajták engedélyezési rendszere

A géntechnológiával módosított (a továbbiakban: GM), vagy transzgenikus növényfajták termelésbe vonása jelentősen eltér a hagyományos nemesítéssel előállított fajták/hibridek engedélyeztetési eljárásától. A jelenlegi hazai szabályozás nagyrészt megfelel az Európai Unióban működő rendszernek, de még további változások várhatók.

Míg a hagyományos fajtáknál az engedélyeztetési (állami elismerési) rendszer három év, addig a GM fajták esetében ez jelenleg is minimum öt év. Az Unióhoz történt csatlakozás után ez további 1–2 évvel is növekedhet. A jogszabályok számának felsorolása nélkül – melyeket a melléklet tartalmaz – megpróbálom röviden összefoglalni az engedélyezési rendszer szabályait. Tudatosan engedélyezési rendszerről beszélek, mivel a GM fajták esetében nem csupán állami elismerési eljárásról van szó!

Az engedélyezési rendszer

leegyszerűsített folyamata

Első év: a géntechnológiai módosítás engedélyeztetése, az úgynevezett GMO kibocsátása természetes környezetbe;

Második-harmadik-negyedik év: a fajta állami elismerési eljárása, a DUS, és a gazdasági értékvizsgálatok, valamint a genetikai módosítás vizsgálata;

Ötödik év: forgalomba hozatali engedélyeztetés élelmiszer, illetve takarmány alapanyag céljára.

Nézzük meg, hogy részletesebben mit is jelentenek a korábban felsoroltak.

A géntechnológiai módosítás engedélyeztetése

A géntechnológiai tevékenységről szóló törvény, illetve a végrehajtására kiadott miniszteri rendeletek alapján, a hatóságok, a genetikai módosításnak az emberi egészségre, a környezetre gyakorolt hatásait vizsgálják, a fajta vagy hibrid megjelölése nélkül. Tehát ez azt jelenti, hogy a kísérleti célú kibocsátás engedélyeztetése során mellékes a fajta/hibrid

megnevezése. Bármilyen más módon jelölhető, hiszen bizonyos azonosítási megnevezésre, kódszámra azért szükség van. Ugyanis a kísérletekhez a vetőmag behozatala során tudni kell, hogy mi kerül be az országba. Az engedély iránti kérelmet az FVM Mezőgazdasági Főosztályához – mint Géntechnológiai hatósághoz – kell benyújtani a géntechnológiai tevékenységről szóló törvény illetve annak végrehajtási rendeletében foglalt szempontok szerint. Az engedélyeztetési eljárás 120–150 nap, amennyiben a kérelmező/bejelentő a jogszabályban előírt valamennyi kérdésre kielégítő adatokat szolgáltat. Ha a kérelem kiegészítésre szorul, az engedélyezési eljárás értelem szerűen meghosszabbodik. Az említett eljárás magába foglalja a kérelem – Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság általi – véleményeztetését, a szakhatósági egyeztetést a Környezet- és Természetvédelmi Főfelügyelőséggel, és az engedély-tervezet lakossági felszólásra történő 40 napos határidejű meghirdetését.

Amennyiben minden rendben van, a kérelmező 10 évre érvényes kibocsátási engedélyt kap kísérleti célra, amit azonban évente meg kell hosszabbítani. Az FVM Mezőgazdasági Főosztályának engedélyező határozata tartalmazza a kibocsátás feltételeit (genetikai konstrukció megnevezése; a kísérlet helyszíne; a felhasználható terület nagysága; az előírt izolációs távolság; a kísérleti terület őrzése; a kísérletet követően a növényi maradványok megsemmisítése; esetleges hatástanulmány elvégzése; értékelő jelentés bemutatása a kísérlet befejezését követően; stb.).

Az EU-hoz történt csatlakozásunk után az említett engedélyezési határidő minimálisan 90 nappal meghosszabbodik, mivel az engedély-tervezetet az unió tagállamaival is egyeztetni kell az EU Bizottságon keresztül. Ez azt jelenti, hogy a kibocsátási kérelem elbírálása kb. 240 napra növekedhet.

Ha a kibocsátási kísérlet az első év után sikerrel jár (melyet a hatóságok több alkalommal ellenőriznek), akkor lehet az adott génkonstrukcióval rendelkező fajtát/hibridet állami elismerés céljából az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézethez bejelenteni. Ehhez azonban a Géntechnológiai Bizottság véleményét ismételt ki kell kérnie a hatóságnak.

Állami elismerési eljárás

A növényfajták állami elismeréséről szóló törvény, illetve végrehajtási rendeletei alapján a fajtát az OMMI részére kell bejelenteni azzal a megjelöléssel, hogy GM fajtáról/hibridről van szó. Az intézet a GM fajtákat a hagyományos fajtáktól elkülönítve vizsgálja a megfelelő izoláció biztosítása érdekében. A fajtavizsgálat megfelel a hagyományos fajtáknál alkalmazott eljárásnak (DUS és gazdasági értékvizsgálat). Túl ezen a genetikai módosítással megváltoztatott tulajdonság, vagy tulajdonságok (gyomirtószer tűrőképesség; rovar, illetve kártevő rezisztencia; módosított beltartalom; stb.) meglétét a hatóságok ellenőrzik. Ebben a vizsgálat lefolytatására közreműködik a növényvédelmi szolgálat, vagy más hatóság az OMMI felkérésére.

Az új fajta/hibrid állami elismerése azonban a GM fajtáknál nem jelent automatikus forgalmazási engedélyt!

Forgalomba hozatali engedélyeztetési eljárás

Az állami elismerésről szóló határozattal lehet kérni a forgalmazási engedélyt az adott GM fajtára/hibrid termésére, a területileg illetékes Állat-egészségügyi és Élelmiszer-ellenőrzési Állomáson. A hatóságok az eljárás során, az új élelmiszerekről és takarmányokról szóló, áprilisban hatályba lépett EU rendelet (amely nem igényel nemzeti szabályozást!) szerint járnak el. Alapvetően azt vizsgálják kockázatelemzéssel, – szükség szerint laboratóriumi vizsgálatokkal –, hogy a GM fajta termése, beltartalmát tekintve, „lényegileg azonos-e” a hagyományos fajták termésével. Ha nincs eltérés – és a jelenleg ismert GM fajták esetében a beltartalom azonos a hagyományos fajtákkal – nem lehet akadálya a forgalomba hozatali engedély megadásának.

Ugyanakkor – gyakori az EU-ban –, hogy az engedély csak a GM fajta termékének importjára, élelmiszerként vagy takarmányként történő felhasználására terjed ki, (pl. a rovarrezisztens Alpha Bt. kukorica; a Roundup Ready szójabab; a GT73 gyomirtószer tűrő tavaszi repce;

stb.), de a fajta/hibrid nem kap termesztési jogosultságot! Erre ugyan nincs jogszabály az EU-ban, de létezik egy ún. „de facto moratorium” elsősorban a GM fajták termesztésére, amely nem teszi lehetővé ezen fajták termesztését, de engedélyezi azok termesztését forgalomba hozatalát.

Amennyiben az EU-ban még nem vizsgált/engedélyezett genetikai módosításról van szó, az engedélyeztetés elhúzódhat, mivel az EU Bizottság az Európai Tudományos Bizottság, valamint az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal tudományos állásfoglalását is kikéri. Ennek során hatástanulmány elvégzésére is sor kerülhet, amely tovább növelheti az engedélyezési eljárás időtartamát.

Az elmondottak szerint tehát minimum 5–6 évet is kitesz egy GM fajta bevezetésének időtartama. Ennyi idő alatt egy új fajta is elvezetheti versenyképességét a később nemesített fajtákhoz képest, ezért csak olyan GM fajta lehet versenyképes, amely gazdasági értékei mellett valamilyen különleges tulajdonsággal is rendelkezik (pl. kukoricabogár elleni rezisztencia; gyomirtószertolerancia; stb.). A probléma alapvetően az, hogy a fogyasztót nem érdekli, hogy a jelenleg termesztett GM fajták a mezőgazdasági termelők számára előnyösek, mivel ő, a fogyasztó, nem lát ebben előnyt. Ha

olyan fajták termése kerül majd forgalomba, amely a fogyasztónak közvetlenül hasznos (pl. megváltoztatott beltartalmú termékek), akkor feltehetően változik a GM fajták megítélése, mint ahogy a közvélemény jelenleg sem tiltakozik a genetikai módosítást tartalmazó gyógyszerek ellen.

A GM fajták vetőmagjáról

A hatályos szabályozás szerint csak állami elismerésben részesült, forgalomba hozatalra engedélyezett fajta/hibrid vetőmagja használható fel, forgalmazható, importálható Magyarországon. A vetőmag importőröknek nyilatkozni kell, hogy az országba behozott vetőmag genetikailag módosított-e. Az OMMI a leginkább érintett fajok (kukorica, repce) import vetőmag tételeit ellenőrzi, hogy azok valóban genetikai módosítástól mentesek. Jelenleg nincs megegyezés az EU-ban arra vonatkozóan, hogy a vetőmagokban hány százalék lehet a genetikai szennyezettség mértéke. Ez pedig azt jelenti, hogy 0,0 % a tűrészhatár! (Csak Ausztria és Írország hozott rendelkezést 0,1 % tűrészhatár engedélyezésére, amely érték a genetikai szennyezettség kimutatásának határa a jelenlegi technikai szint mellett).

Több tervezet készült az EU-ban a vetőmagvak genetikai szennyezettségének tűrészhatárára (a legutóbbi pl. repcénél 0,3 %-ot, kukoricánál 0,5 %-ot, míg szója esetében 0,7 %-ot engedélyezne). Nem történt azonban megállapodás a tagállamok és a különböző szakbizottságok között, ezért maradt a szaktanácsadók 0,0 %. Ha az EU ezen változtat, a hazai szabályozást is annak megfelelően kell módosítani.

A géntechnológiai bírságról szóló Kormányrendelet már 2003-ban hatályba lépett, ezért a szabályokat megsértő cégeket/magánszemélyeket súlyos bírsággal lehet sújtani, amellett, hogy az egyéb felmerülő költségek (piacról való kivonás, megsemmisítés, stb.) is őket terhelik.

Összefoglalva megállapítható, hogy nem egyszerű egy GM fajtának az elismertetése. Ráadásul igen költséges eljárásról van szó. A csatlakozással, illetve az azt követő első években Magyarország nem tud eltérni az EU-ban meghatározó véleménnyel rendelkező tagállamok (elsősorban Franciaország, Németország) e területen képviselt állásfoglalásától.

Melléklet: jogszabálygyűjtemény

Oravecz Sándor
szaktanácsadó

Magyar Élelmiszer-biztonsági Hivatal

Jogszabálygyűjtemény

Géntechnológiai jogszabályok

Hatályos jogszabályok

> A géntechnológiai tevékenységről szóló, a 2002. évi LXVII. törvénnyel módosított 1998. évi XXVII. törvény

> 148/2003. (IX. 22.) Kormányrendelet a géntechnológiai bírság megállapításáról

> 82/2003. (VII. 16.) FVM rendelet a géntechnológiai tevékenységre vonatkozó nyilvántartás és adatszolgáltatás rendjéről, valamint a géntechnológiai tevékenységhez szükséges engedély iránti kérelemhez csatolandó dokumentációról

> 111/2003. (XI. 5.) FVM-GKM-Esz-CsM-KvVm együttes rendelet a géntechnológiai módosításnak tekintendő, valamint annak nem minősülő eljárásokról és a géntechnológiai tevékenység ellenőrzésére jogosult hatóságokról

> 128/2003. (XII. 19.) FVM rendelet a Géntechnológiai Eljárásokat Véleményező Bizottság szervezetéről és működéséről

> 1/1999. (I. 14.) FVM rendelet a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvénynek a mezőgazdaság és

az élelmiszeripar területén történő végrehajtásáról,

> 44/1999. (IV. 30.) FVM rendelet a géntechnológiai tevékenység engedélyezéséért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról.

Tárcaegyeztetés előtt áll

> Kormány határozat-tervezet a géntechnológiai engedélyezési feladatok elvégzéséhez szükséges létszám, illetve költségvetési források átcsoportosításáról

Engedélyezéssel kapcsolatos, az FVM és a GKM közti feladat átcsoportosításról szóló kormánydöntés után kiadható (tárcaegyeztetésen már átesett) jogszabályok

> A géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvénynek a mezőgazdaság és az ipar területén történő végrehajtásról szóló FVM-GKM együttes rendelet-tervezet

> A géntechnológiai tevékenység engedélyezéséért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról szóló FVM rendelet-tervezet

Szakmai előkészítés alatt áll

> Kormányrendelet a géntechnológiai tevékenység engedélyezési és bejelentési eljárási rendjéről, valamint az EU Bizottságával való kapcsolattartásról

Növényfajtákra, vetőmagokra vonatkozó jogszabályok

> A növényfajták állami elismeréséről, valamint a szaporítóanyagok előállításáról és forgalmazásáról szóló 2003. évi LII. törvény,

> valamint a tv. végrehajtására előkészítés alatt álló ...../2004. (.....) FVM rendelet.

A forgalmazási engedély kiadása az 1995. évi XC. törvény az új élelmiszerekről, valamint annak végrehajtási rendelete az 1/1996. (I. 9.) FM-NM-ÍKM együttes rendelet. Ez tartalmazza az 1,0 % tűrészhatárt a végtermékben.

Az Európai Parlament és Tanács 1829/2003/EK és 1830/2003/EK rendelete, amely áprilisban lép hatályba 0,9 %-ra módosítja az új élelmiszerekben, élelmiszer és takarmány-összetevőkben jelenlévő genetikai módosítást.

A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács honlapjának részletes ismertetője

Mint ahogy már az előző számban is beszámoltunk róla a Termék Tanács honlapja megújult formában és tartalommal működik, áll tagjaink, és a vetőmaghelyzet iránt érdeklődők számára. Napjaink információs kavalkádjában szinte lehetetlen minden hírt megemészteni, feldolgozni, kiválogatni belőle az értékeset, a felhasználó számára hasznosat. Honlapunk a probléma teljes megoldását nyilván nem tudja felvállalni. De egyfajta szakmai szűrőként hiteles, pontos, naprakész tudnivalókat közöl a szakmát érintő eseményekről.

A honlap felépítése

A honlap szerkezetileg alapvetően két részre bontható: az állandó vagy csak részben változó tartalmú statikus és a hír-folyamszerűen folyamatosan frissülő oldalakra.

Statikus oldalak

A statikus oldalak tartalmazzák a Termék Tanácsra vonatkozó alapinformációkat. A „*hogyan lehet tag rovatban*” található az újonnan belépni szándékozók a belépéshez szükséges letölthető okmányokat, a belépés módját, a fizetendő tagdíj mértékét.

Az „*alapszabály*” rovatban mind letölthető, mind olvasható formában megtalálható a

Termék Tanács működési rendjére, szerveződésére, a tagok jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályozások.

Az „*etikai kódex*” célja meghatározni és betartatni az etikusi magatartás normáit. Egyben a piac valamennyi szereplője számára garanciát kíván jelenteni, hogy a Vetőmag Szövetség és Termék Tanács tagjai üzleti tevékenységük során kellő hozzáértéssel és lelkiismeretesen járnak el.

Honlapunk csoportosítva tartalmazza a termék Tanács összes tisztségviselőjének adatait, elérhetőségét. Így a rendszeresített listák alapján, tagjaink, az esetleges felmerülő problémáikkal közvetlenül fordulhatnak a megfelelő személyhez.

Újdonságként került fel honlapunkra a több szempont alapján kereshető „*tag névsor*”. Ebben a rovatban azokra a cégekre illetve magánszemélyekre lehet rákeresni, akik hozzájárultak honlapon történő adataik közzétételéhez. A név szerinti keresés mellett lehetőség van böngészni szekciók, növényfajok illetve terméklépcsők szerint is az adatbázisban.

Szakmai hírek

Különösen felhívnom a figyelmet ennek az oldalnak a rendszeres olvasására. Olyan híreket találnak itt, melyek közlésére természetükből adódóan az Internet a legmegfelelőbb. Közre adhatók a gyorsan elévülő, illetve terjedelmükben fogva levél vagy újság formájában nehezen közölhető hírek is. Használatával lehetőség nyílik képek, grafikonok, táblázatok beszüntetésére, melyek az adott cikket szívesebbé és érthetőbbé teszi. Az oldalra heti vagy még sűrűbb rendszerességgel ke-

rülnek fel híradások több különböző kategóriában:

1. E helyen adunk hírt a Termék Tanács munkájáról, eseményeiről, kitesszük az esedékes meghívókat a termék Tanács és egyéb kapcsolódó rendezvényekre. Fontosabb információinkat természetesen nyomtatott formában is eljuttatjuk tagjainkhoz, azonban az Interneten keresztül mindez gyorsabban, illetve bővebb formában adható közre.
2. A világhálón folyamatos hírfelügyelet végzünk, a tagság számára érdekes híreket teljes egészében, vagy kivonatolva a webes forrás megjelölésével közöljük. A publikációk főként magyar nyelven íródtak, de találhatóak köztük idegen nyelvűek is. Az utóbbi esetben is megpróbáljuk olyan formába önteni azt, hogy az idegen nyelvel kevésbé boldogulók számára is használható, legyen.
3. Szintén a honlap nyújtja a legmegfelelőbb eszközt azoknak az információknak a közlésére (pl: pályázati felhívásokat, speciális támogatási lehetőségeket, stb.), melyek csak a tagság szűkebb körét érinthetik.

Fórum

A rovat lehetőséget nyújt szélesebb körben a tapasztalat cseréjére. Ha a tagok úgy gondolják, hogy olyan hír birtokába jutottak, amely többeket is érinthet, e-fórumon ezeket megoszthatják az érdeklődőkkel. Szintén itt várjuk felvetéseiket, esetleg kritikájukat a Termék Tanács munkájával kapcsolatban.

A Vetőmag Termék Tanács honlapja

Hamarosan működő rovataink:

Vetőmagbörze

A Vetőmag Szövetség és Termék Tanács honlapjának korszerűsítése új lehetőségeket nyithat meg a vetőmag-forgalmazás, kínálat területén. A honlapon külön fejezet nyílik a „vetőmagbörze” számára, ahol az erre igény tartó termék Tanács tagok egy-egy részükre biz-

tosított területen, jelszón keresztül be-
léphetnek, és folyamatosan elhelyezhetik
ajánlataikat. Az egyéves regisztrációs díj
befizetés korlátlan használatot tesz lehe-
tővé, tétel nagyságtól függetlenül.

Az így megjelenő hírekre bárki érdek-
lődő, – akár Magyarországon, akár külföl-
dön – rákattinthat, és folyamatos infor-
mációval rendelkezhet a beszerezhető-
ségről, illetve annak helyéről. Nagy fajok-
nál, (mint pl. a hibridkukorica) e kínálati
rendszer lehetőségére kevésbé van szük-
ség, hiszen a felhasználók általában el
tudják érni az általuk kívánt forgalmazó
cég térségi képviselőjét. Kisebbségi növén-
y-fajok esetében, – legyen az akár szántó-
földi, akár kertészeti –, az igény sem ál-
landó, és így az adott vetőmag faj, fajta,
stb. felkutatása már jóval nehezebb fel-
adat. Ebben tehát ajánlataink komoly se-
gítségét jelenthetnek.

Aki még nem tette meg jelentkezését,
folyamatosan leadhatja, melynek mód-
ját, illetve a hozzátartozó adatlapokat
szintén a honlapon célszerű megnézni,
letölteni.

Jogszabály ismertető

Az EU csatlakozással nehezebb lesz kö-
vetni azokat a jogszabályi változásokat,
melyek a szakmát érintik. A Vetőmag Szö-
vevény és Terméktanács, egy elnyert pá-
lyázat révén, várhatóan májusban megje-
lentet és a tagok számára eljuttat egy jog-
szabály gyűjteményt tartalmazó CD-
ROM-ot. A CD tartalmazza a május else-
jével hatályba lépő „Vetőmag Törvényt”
és a vonatkozó rendeleteket, kiegészítve a
kapcsolódó vizsgálati módszerek, határ-
értékek ismertetésével. (A jogszabályok
„emésztését” megkönnyítendő felkértük
azok készítőit (FVM, OMMI részéről), hogy
értelmezzék és hívják föl a figyelmet a
fontos pontokra.)

A CD használata nem igényel komoly
informatikai háttérrel. Minden CD olvasó-
val és Windows operációs rendszerrel el-
látott számítógépen futtatható egyéb se-
gédprogram használata nélkül. A jogsza-
bályok folyamatosan változnak, módosul-
nak. A CD-t használók a változásokat a
honlapon keresztül nyomon követhetik és
le tudják tölteni.

Az EU direktívák átvételére meghatá-
rozott idő áll rendelkezésére a hazai jog-
alkotásnak. A terméktanács a frissen megje-
lent direktívákat a honlapon eredeti,
illetve nyers formában közli. Így is se-
gítségét próbál nyújtani a változásokra
való minél előbbi felkészüléshez.

Mottónk a honlap használatával kap-
csolatban továbbra is a következő: „Plusz
információhoz juthat, és időt takaríthat
meg, ha levélírás, telefonálás, faxolás
előtt/helyett körülnéz oldalunkon!”

R. Sz.

A dán mezőgazdaság példája követhető lehet számunkra is

A Dán Királyi Nagykövetség és a Pász-
tói Polgármesteri Hivatal jóvoltából
„Dán Mezőgazdasági Üzleti Nap” meg-
rendezésére került sor Pásztón. A ren-
dezvény sorozat célja, hogy bemutassa
a dán mezőgazdaság fejlődését, szer-
kezetét, EU-ban szerzett tapasztalatait.
Az általános információk mellett
a meghívott dán mezőgazdasági ter-
mékeket képviselő cégek előadói
konkrét üzleti ajánlatokat, együttmű-
ködési lehetőségeket mutattak be.

A rendezvény megnyitójában *Sisák
Imre* polgármester üdvözölte a résztve-
vőket. Nógrád megye mezőgazdasága
gondokkal küzd, ezért minden lehetősé-
get meg kell ragadni, mely esélyt ad-
hat a kitörésre. Emiatt különösen örül
annak, hogy városa adhat helyet e ren-
dezvénynek.

A dán-magyar kereskedelmi kap-
csolatokról, a dán mezőgazdaságról, az
ott elért eredményekről, és azokról a fo-
lyamatokról, melyek az Európai Unió
tagság kapcsán az elmúlt években zaj-
lottak le a dán mezőgazdaságban, *Jónap
Gábor* a nagykövetség kereskedelmi fő-
tanácsadója számolt be. Az elmondot-
tak úgy érzem érdemesek arra, hogy a
hazai gazdálkodók is megismerjék és a
megfelelő következtetéseket levonják.

Harminc éve 140.000 gazdaság
működött Dániában, mintegy 21 hek-
tár átlagos terület nagysággal. A piaci
verseny az erőteljes koncentráció irá-
nyába hatott, amely azt eredményezte,
hogy csak az életképes korszerű gazda-
ságok tudtak talpon maradni. A folya-
mat oda vezetett, hogy mára a gazda-
ságok száma 48.000-re csökkent 55
hektár átlagos terület nagysággal. A
művelt területek döntő része, tovább-
ra is a tulajdonosok kezében maradt
csak elenyésző a bérmunkában művelt
földek hányada. A tejujzerek száma 30
év alatt 1350-ről 46-ra a vágóhidak
száma 77-ről 2-re csökkent, amelyből
a termelést 95 százalékban végző
üzem az állattenyésztők tulajdonában
van. A kezdetben pár hektáron műkö-
dő családi farmok egy része multina-
cionális céggé nőtte ki magát az évek
során. Emellett az átlagos üzemenagy-
ság kicsi, melyek szűkebb területekre
specializálódtak, de a világ élvonalába
tartozó terméket állítanak elő. A mun-

kaerő jól képzett, többnyire felsőfokú
végzettséggel rendelkező, nyelveket
beszélő gazdák alkotják, akik folyama-
tos továbbképzéseken vesznek részt.

A gazdaságok koncentrációjával
párhuzamosan, a termelékenység is
rohamosan növekedett. Az 5 millió la-
kosú Dániában mindössze 180.000
ember él mezőgazdaságból, azonban a
megtermelt élelmiszer mennyiség 15
millió ember ellátására elegendő. Ez
természetesen csak a legkorszerűbb
technika, nagy fokú gépesítettség, szá-
mítógéppel vezérelt üzemek használá-
tával volt elérhető. A jövedelmezőség
ennek következtében, – főleg az elmúlt
10 évben – jelentősen, mintegy 24
százalékkal nőtt, melynek értékét külö-
nösen növeli, hogy közben az élelmi-
szerek ára 8 százalékkal csökkent.

Mindez a fejlődés egy tudatos kör-
nyezetpolitika, környezetkímélő tech-
nikát alkalmazva ment végbe. A kör-
nyezetvédelem sokszor a gazdasági ér-
dekeknél is fontosabb szempont Dá-
niában.

A dán-magyar külkereskedelem
volumenében nem túl jelentős, in-
kább egyes speciális területekre (orvo-
si műszerek) korlátozódik, mind a dán,
mind a magyar részről 0,3 százalékot
tesz ki. Előre láthatóan ez azonban
többszörösére növekedhet az elkövet-
kező években.

Az előadás-sorozat a rendezvé-
nyen megjelent tíz dán cég képviselői-
nek bemutatkozásával fejeződött be. A
résztvevők együttműködési ajánlataik-
kal igyekeztek partnereket találni, se-
gítségét nyújtani a térségben az ag-
ráriumról élőknek.

Egyebek között terítéken szerepelt
a baromfi- és sertéságazati technoló-
giák, a takarmányozás, a sertéstartás,
a talajművelés, a gabona kezelése, tá-
rolása, vetőmagtisztítás, -csávázás,
növényvédelmi kérdések, üzem-klima-
tizálás, számítógépes szabályzás, és a
trágya kezelése.

A Dán Nagykövetség felajánlotta,
hogy azoknak a gazdálkodóknak, akik
dán terméket vásárolnak és ehhez va-
lamilyen EU-os támogatást kívánnak
igénybe venni, a pályázatíráshoz segít-
séget tud nyújtani.

-ruthner-

PÁLYÁZAT

a TIG Kht. vetőmag tartalékolására

1. A Pályázató neve, címe:

Tartalékgazdálkodási Közhasznú
Társaság (TIG Kht.)
1053 Budapest, Vámház krt. 2.

2. A pályázat tárgya:

Államilag minősített, piaci értékítélet alapján keresett és a következőkben részletezett növényfajok 2004. évi termésű vetőmagvai, azaz:

őszi, tavaszi kalászos, hibrid kukorica, napraforgó, étkezési-, takarmány-, és zöldborsó, száraz- és zöldbab, szója, vöröshere, paprika, vöröshagyma, valamint fű vetőmagok.

A Bíráló Bizottság jogosult az előzőekben nem részletezettekén túl, további fajok tételes kedvező elbírálására is. De korábbi évi termésű vetőmag felajánlást a Bíráló Bizottság elutasíthatja.

Kérjük a Pályázót, hogy pályázatát (szükség esetén felnagyítva) a mellékelt adatlap kiegészítésével tegye meg.

Az adatlapon szereplő adatok, nyilatkozatok hiánya esetén a Bíráló Bizottság nevében a TIG Kht. a Pályázót írásban hiánypótlásra kéri fel, a hiánypótlási felkéréstől számított 5 munkanapon belüli visszajelzéssel. Ez időpontig a pályázat végleges elbírálásra nem kerül. A fenti határidőig be nem nyújtott hiánypótlás esetén a Bíráló Bizottság a pályázatot semmisnek tekinti.

3. A pályázat beérkezésének határideje: 2004. május 31.

4. Szakmai igazolás melléklet szerint.

5. Pályázatok elbírálása:

A 3. pontban megjelölt határidőre a Pályázató címére –személyesen történő leadás esetén I. emelet 34. szoba, ügyfélfogadás hétfő-csütörtök 8.00–15.00-ig –, zárt borítékban beérkezett ajánlatokat a Tartalékgazdálkodási Közhasznú Társaság, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium és a Vetőmag Termékta-
nács illetékeseiből alakult Bíráló Bizottság 2004. június 15-ig elbírálja. A zárt borítékokra kérjük ráírni „TIG Kht. 2004. évi vetőmagpályázat”. A bírálat eredményéről a TIG KHT. a Pályázókat legkésőbb 2004. június 30-ig levélben értesíti és az érintett tételre előzetes egyeztetések alapján adásvételi szerződéstervezetet küld. A TIG Kht. postai úton történő benyújtással kapcsolatban felmerülő késésekből, vagy elvesztésből adódó semmilyen felelősséget nem vállal.

6. A teljesítés határideje:

Az OMMI vetőmag-minősítő bizonyítványok átadásával folyamatosan 2005. január 15-ig bezárólag.

A betároláskor a Pályázó kizárólagos tulajdonát képező vetőmagnak 90 naptári napnál nem régebbi érvényes OMMI bizonyítvánnyal kell rendelkeznie.

7. A teljesítés, tárolás helye:

TIG Kht. telephelye, és/vagy a Pályázó saját tulajdonú 24 órás őrzés-védelemmel ellátott telephelye – a készletérték minimum 50%-a TIG Kht. telephelye és a fennmaradó érték a pályázó saját tulajdonú telephelye –, amennyiben a telephely egyedi elbírálás alapján a TIG Kht. tárolásbiztonsági feltételeinek megfelel. A Pályázó telephelyén a TIG Kht. tulajdonú készlet tárolása esetén érvényes raktárbiztosítás és a betárolandó készletértékét meghaladó készletbiztosítás szükséges.

8. TIG Kht. pénzügyi ellenszolgáltatásának feltételei:

A pályázaton kedvezően elbírált tételre vonatkozóan a Pályázóval a TIG Kht. adásvételi és a Pályázó telephelyén történő művi tárolás esetén tárolási szerződést köt. Az adásvételi szerződéshez a Pályázó a tárolási, teljesítési biztosítékként a készlet betárolását megelőzően csatolja a szerződés értékének 150 %-val egyező saját, nem forgatható fedezeti váltót. A szerződésben meghatározott teljesítési helyre a Pályázó által betárolt és a TIG Kht. által készletre

vett árukészlet áfával növelt ellenértékét, a számla TIG Kht. általi kézhezvételét követően 10 banki napon belül átutalja a szerződés szerinti feltételek teljesülése esetén.

9. Egyéb információk:

Az elfogadott pályázatok alapján megkötött adásvételi szerződés alapján a TIG Kht. tulajdonába került vetőmagvakat a Pályázó visszavásárlásos konstrukcióval 2006. január 31-ig a betároláskori vetőmagérték+felár+áfa értékben köteles visszavásárolni. Felárszámítás a betárolást követően a szállítói számla ellenértékének TIG Kht. általi átutalástól kezdődik. A felár a jegybanki alapkamat+2% értéke, amellyel a betároláskori nettó számlázási egységár a tárolási időtartam alatt érvényes jegybanki alapkamat értékével növekszik (bruttó kitérési ár = nettó betárolási ár + jegybanki alapkamat+2% + áfa). TIG Kht. telephelyi tárolás esetén a TIG Kht. 250,-Ft/t+áfa be-kitérési költséget számít fel.

10. További információk:

TIG Kht. Mezőgazdasági osztály,
Lelkes Zoltán
Telefon: 1/318-29-99/209.
Telefax: 1/266-48-20.

Dr. Nagy István
kereskedelmi és logisztikai
vezérgazdátó-helyettes

Adatlap minta a 22. oldalon

PÁLYÁZATI ADATLAP A TIG KHT. 2004. ÉVI VETŐMAGTARTALÉKOLÁSI PÁLYÁZATÁRA

Sz.	Pályázó:			
1.	Neve:			
2.	Székhelyének címe:			
3.	Telefon, faxszáma:			
4.	Levelezési címe:			
5.	Telefon, faxszáma:			
6.	Cégbiztosítási száma:			
7.	Adószáma:			
8.	Pénzügyi intézet neve, bankszámlaszáma:			
9.	Felelős vezető neve:			
10.	Tárolásra felajánlott telephely:			
11.	Pontos címe:			
12.	Telefon, faxszáma:			
13.	Felelős vezető neve:			
14.	Telefon, faxszáma:			
15.	Tervezett növényfaj/fajta megnevezése	Tervezett mennyiség to	Ajánlati egységár* Ft/to+áfa	Ajánlati összérték ezer Ft-ban áfa nélkül
	Pályázati összérték:			

* AJÁNLATI EGYSÉGÁR (megközelítőleg a nagykereskedelmi zsákos ár 50-60 %-án számolva)

16. A Pályázó pályázatának benyújtásával nyilatkozik, hogy a:

- 16.1. TIG Kht. készletre vonatkozó biztosítási engedményező nyilatkozat kiállítását vállalom, amennyiben a TIG készlet a pályázó tulajdonában lévő telephelyen kerül betárolásra (pályázat 7.pontja szerint);
- 16.2. Az adatlap 10. pontjában megjelölt telephely a pályázó saját tulajdonában van;
- 16.3. Vállalom saját nem forgatható váltó kiállítását (a pályázati kiírás 8.pontja szerint).
- 16.4. Az ajánlattételkor (és a teljesítések idején) tagja vagyok a Vetőmag Szövetség és Termékutáncsnak;

17. A Pályázó pályázatának benyújtásával büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkozik:

- 17.1. Csőd, felszámolási vagy végelszámolási eljárás alatt nem állok;
- 17.2. Adó-, Vám-, nyugdíj-, Társadalombiztosítási járulékhátrányom nincs;
- 17.3. Hozzájárulok ahhoz, hogy az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a Vám- és Pénzügyőrség, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, illetve azok területi szervei, továbbá a Magyar Államkincstár az általam közölt adataimat felhasználják.

Alulírott pályázó kijelentem, hogy fentiek a valóságnak megfelelnek.

Dátum , ...

.....
Pályázó cégszerű aláírása

Pályázó további megjegyzései:

Vetőmag Szövetség és TermékTanács kilépett tagjai 2004. január – március

Cég neve	Ir. sz.	Város	Utca	Tanúsítvány száma	kilépés dátuma
Agrocsongrád Rt.	6640	Csongrád	Tanya 248.	929	2004.03.08.
Agromarketing Kft.	5000	Szolnok	Jázmin u. 4.	1063	2004.01.01.
Agroprodex Bt.	5435	Martfű	Babits u. 7.	555	2004.03.08.
Állattenyésztő és Földbérlet Szövetkezet	3013	Ecséd	Széltanya 766/2.	646	2004.02.09.
Bándy Bertalan	4014	Debrecen	Pallag 23.	569	2004.03.22.
Deák István	5475	Csépa	Somogyi B.u. 22.	964	2004.03.24.
Dombi Kálmán	9022	Győr	Árpád u. 79.	896	2004.02.12.
Eurotrust Consult Kft.	2120	Dunakeszi	Verseny u. 8-10.	675	2004.01.01.
Gabona Rt.	1124	Budapest	Apor V. tér 25-26.	178	2004.03.22.
Herbária Rt.	1134	Budapest	Dózsa Gy. út 144.	211	2004.03.31.
Hewofarm Kft.	7913	Szentdienes	075/14	1218	2004.01.27.
Hochné Kiss Piroska	4130	Derecske	Móriczföld Kertészet 0290/6	1040	2004.01.01.
Hungarodrog Kft.	1024	Budapest	Lövőház u. 23.	224	2004.03.31.
Karcagi K + F Bt.	5300	Karcag	Kossuth tér 11-13.	1010	2004.01.01.
Keve-Táp Kft.	5420	Túrkeve	Kabai u. 2.	806	2004.03.31.
Király Imre	5400	Mezőtúr	Szabadság tré 28.	691	2004.01.01.
Körösladányi Barátság Mg. Szövetkezet	5516	Körösladány	Kossuth u. 17.	1253	2004.03.09.
Mariton Kft.	1117	Budapest	Orlay u. 1.	287	2004.03.01.
Mg. Szolg. és Ker. Szöv.	4495	Döge	Szőlőskert u. 58.	301	2004.03.22.
Monori Mezőmag Kft.	5540	Szarvas	Kossuth u. 20.	792	2004.01.29.
dr. Murányi István	3356	Kompolt	Fleischmann u. 11/a.	836	2004.03.08.
Nusser Pál	9200	Mosonmagyaróvár	Szent István u. 147.	1201	2004.03.16.
Nyárlőrinci AGRO Kft.	6032	Nyárlőrinc	II. ker. 37.	709	2004.03.16.
Paár László	9200	Mosonmagyaróvár	Mosonvár 19/a.	1202	2004.03.16.
Poroszló-Újlőrincfalva Mg. Szövetkezet	3388	Poroszló	Fő út 4.	647	2004.03.31.
Regio Partner Kft.	3527	Miskolc	Éder Gy. u 10.	784	2004.01.01.
Rinkács Andrea	4531	Nyírpazony	Hunyadi u. 16.	1224	2004.03.24.
Tárkányi Mg. Kft.	9024	Győr	Szigethy A. u. 28.	774	2004.01.01.
Tizsakécskei Kertészeti Kft.	6060	Tizsakécske	Kőrösi út 101.	870	2004.02.09.
Tóth Mácsai Árpád	5055	Jászladány	Kossuth L. u. 124.	751	2004.03.09.
Tömördi Mg. Kft.	2911	Mocsa	Felszabadulás u. 37.	872	2004.01.29.
Varró-Mag Bt.	3348	Szilvásvár	Kossuth u. 34.	1060	2004.03.31.
Zala-Cereália Kft.	8790	Zalaszentgrót	Nyár u. 1.	1175	2004.01.27.

Vetőmag Szövetség és Termékτανács új tagjai 2004. január – március

Név	Cégnév	Ir. sz.	Város	Utca
Bernáth János	magánszemély	6760	Kistelek	Rózsa u. 2.
Égető István	magánszemély	6800	Hódmezővásárhely	Damjanich u. 22.
Eichinger József	magánszemély	8130	Enying	Táncsics M. u. 13.
Geredy Péter	magánszemély	6035	Ballószög	Erkel F. u. 1.
Gyarmati Ferenc	magánszemély	8133	Mezőszentgyörgy	Kossuth út 3/a.
dr. Józsa Árpád	magánszemély	5300	Karcag	Rákóczi u. 6.
dr. Murányi Istvánné	családi gazdálkodó	3356	Kompolt	Fleischmann u. 11/a.
Rab Attila	magánszemély	4622	Komoró	Petőfi út 47.
Rozsi József	magánszemély	6346	Sükösd	Mártírok út 53.
Takács Gábor	magánszemély	9223	Bezenye	Jókai u. 16.
Tánczos Ferenc	magánszemély	5137	Jászkisér	Kossuth u. 4.
Visnyei János	magánszemély	2765	Tápiószőlős	Bicskei u. 25.
Zakar Pál	magánszemély	9024	Győr	Szigethy A. u. 28.
Deme György	Agroalgaker Kft.	2193	Galgahévíz	Fő út 178.
Bobek József	Bobek & Bobek Kft.	8732	Sávoly	Rákóczi u. 16.
dr. Kókainé				
Turza Krisztina	Chris Kft.	2254	Szentmártonkáta	Ferenc tanya Újsor 11-12.
Jéri Ferenc	Csanyi-Agrár Kft.	6647	Csanytelek	Móricz Zs. u. 2.
Csontos Károly	Csontos-Család Gazdasága	6455	Katymár	József A. u. 45.
Palotás Sándor	Déli-Farm Kft.	6791	Szeged	Kettőshatári út 6.
Furulyás János	FMK-ZOO Kft.	2115	Vácszentlászló	Fő u. 13.
Farkas László	Forma-TR Kft.	1201	Budapest	Kurucz u. 26.
Horváth Ferenc	Gabona Kft.	1124	Budapest	Apor V. tér 25-26.
Berkes Mihály	GEA Kft.	7400	Kaposvár	Hegyalja u. 47.
Pap Mátyás	Hava Kft.	7100	Szekszárd	Páskum u. 2.
Tóth László	Kókai Mag Kft.	2243	Kóka	Kossuth L. u. 9.
Gránicz András	Kun-Farm Kft.	2340	Kiskunlacháza	Székely tanya
Stráhl István	M-Agro Gazdabolt	6521	Vaskút	Alkotmány u. 10.
dr. Kovács Gyula	Pioneer Hi-Bred Magyarország Kft.	2040	Budaörs	Távíró köz 4.
Kruppi Tibor	Socodis Chemical Kft.	2151	Fót	Szt Benedek u. 26.
Szilágyi István	Szilágyi-Farm Kft.	2760	Nagykát	István király út 95.
Besenyei András	Teremtő Kft.	3356	Kompolt	Kápolnai u. 5.
Bozó László	Újpetrei Gazdák Szövetkezete	7766	Újpetre	Jókai tér 9.

A MAGYAR
MEZŐGAZDASÁG
MELLÉKLETE
2004. MÁJUS

KIADJA A MAGYAR
MEZŐGAZDASÁG KFT.
1146 Bp., Mirtusz u. 2.
FELELŐS KIADÓ:
Hájos László

NYOMÁS:

Veszprémi Nyomda

Felelős vezető: Fekete István